

บุคคลพึงเสาะความโกรธ ความถือตัว
 ละสังโยชน์ ทั้งปวงให้หมดสิ้น
 ทุกข์ทั้งหลายย่อมไม่ตกต้องบุคคลนั้น
 ผู้ปราศจากกิเลส อันเป็นเครื่องกังวล

(องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงตรัสพระคาถาแก่ พระนางโรหิณี
 ยังผลให้บรรลุโสดาปัตติผล และชนเป็นอันมากบรรลุนิพพานทั้งหลาย)

กระโถนข้างธรรมาส์

ฉบับที่ ๑๒ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๘

คาถาบทเดียว ฟังแล้วสงบประจักษ์
ยมประเสริฐกว่าคาถาตั้งพัน
แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์

(องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงตรัสคาถาแก่ภิกษุ ที่สงฆ์ว่า
พระพาหิยะ บรรลุธรรมเมื่อใด และทั้งที่พระองค์มิได้ทรงแสดงธรรมมากเลย
ซึ่งพระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ พาหิยาทวารุจิริยะ ท่ามกลางสงฆ์ว่า
เป็น ขิปปาภิญญา [ผู้บรรลุเร็ว])

สนทนากับพระเล็ก สุทธิมมปญโญ

เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๔

ณ บ้านอนุสาวรีย์ฯ

ถาม : ถ้าเรามีทิพจักขุญาณแจ่มใสเราสามารถ..(ฟังไม่ชัด)... ?

ตอบ : ต้องดูด้วยว่าทิพจักขุญาณแจ่มใสณะของเราถนัดด้านไหน ถ้าเราไปถนัดในด้านรู้อดีตรู้อนาคตเรื่องของเจโตปริยญาณมันไม่เอาไหน เหมือนกัน ญาณทั้ง ๘ ไม่ได้หมายความว่าเราจะคล่องตัวหมดบาง อย่างที่เราจะคล่องมากบางอย่างก็จะน้อย ตัวอย่างเช่นพระอนุรุทธ ท่านเป็นพระวิชชาสามแท้ๆ แต่ท่านคล่องทิพจักขุญาณมากถึงขนาด พระปฏิสัมภิทาญาณสู้ท่านไม่ได้ ท่านก็เลยเป็นเอตตะทศคะเลิศในทางทิพจักขุญาณ เพราะฉะนั้นมันไม่ได้หมายความว่าเราจะคล่องทั้งหมด อย่าง ปฏิสัมภิทาญาณสี่อันนี้บางคนก็คล่องไม่เหมือนกัน บางคนก็คล่อง ในเหตุคล่องในผล บางคนก็คล่องในทางภาษา บางคนก็คล่องในทาง ปฏิภาณ แต่ว่าอันอื่นได้อยู่ ได้เหมือนกันแต่จะไม่คล่องตัวเท่ากับอันที่ ตัวเองเด่นขึ้นมา เพราะฉะนั้นอาจจะรู้ชัดเจนนึกได้ หรือขณะเดียวกัน อาจจะรู้นิดหน่อยหรือจนกว่าจะสะกิดถึงรู้ก็ได้

ถาม : แล้วเวลาอย่างที่เกิดถึงกัน อย่างผมคิดว่าถึงหลวงพ่อย่าง นี้ล่ะครับ มันเป็นกระแสที่พุ่งไปหา..?

ตอบ : บางทีมาทั้งตัวเลย เราคิดถึงใครถ้าหากว่าบุคคลที่เขาได้อภิญญาใหญ่จะเห็นเราไปตรงนั้นทั้งตัวเลย มันไม่ใช่แค่กระแสเฉยๆ แต่ว่าท่านที่ได้เบากว่านั้น อย่างเช่นวิชชาสามจะรู้สึกว่ามันเป็น

กระแสดความคิดของอีกคนหนึ่งติดต่อมาแล้วเราก็รับได้ชัดเจน ไม่ต้องถึงวิชาสามหรือสองก็พอแล้ว

ถาม : กราบพระอยู่ดีๆ บางทีรู้สึกว่หลวงพี่มานั่งกราบอยู่ข้างๆ นี่คิดผิดหรือเปล่าครับ ?

ตอบ : ผิดแห่งๆ เลย ก็ตุนั่งอยู่เนี่ยะ (หัวเราะ) ขึ้นไปรับรองนี่มันเอาบ่อย (หัวเราะ) ขึ้นรับรองให้เตี้ยเอาบ่อย มันต้องรีบๆ เลียงให้ไกลตัวหน่อย

ถาม : มันจะเป็นฟุ้งซ่านไปได้ไหมครับ ?

ตอบ : ถ้าฟุ้งซ่านในด้านดีก็ฟุ้งซ่านไปเถอะ

ถาม : ตกหลงหลวงพี่คล่องทางไหนล่ะครับ ?

ตอบ : กิน ส่งมาเถอะไม่เกียงหรือถ้าไม่เกินเที่ยง บอกแล้วว่าสิ้นจนจับไม่ติด มันไปได้ทุกช่องเลย

ถาม : เขาเรียกปฏิภาณใช่ไหมครับ ?

ตอบ : ไม่ทราบเหมือนกัน เขาเรียกอัมภพาลหรือเปล่าก็ไม่รู้ ?

ถาม : พวกนี้มันก็...(ไม่ชัด)...มันเหมือนกับเราๆ อยู่ เราเลยขาดอะไรบางอย่างที่...(ไม่ชัด)...อยากจะทำอะไร

ตอบ : ทาน ศิล ภาวนาเหมือนเดิม ทำไปเรื่อย พอถึงเวลาถึงวาระ มันก็ลงตัวของมันเองนะ ที่เราทำมานั้นมันถูกแล้ว เพียงแต่ว่าถ้ากลัวว่า จะผิดก็ใช้ศีลเป็นเครื่องวัด วันๆ เราตรวจสอบดูว่าศีล ๕ เรียบพร้อมไหม? เราได้ล่วงศีลด้วยตนเองหรือเปล่า? ยินดีเมื่อเห็นคนอื่นล่วงศีลหรือเปล่า? หรือช่วยให้คนอื่นล่วงศีลหรือเปล่า? ถ้ายังอยู่ในกรอบของศีล ๕ ถือว่ายังปฏิบัติไม่ผิด ใช้ศีลเป็นเครื่องวัดดีที่สุด

ถาม : ที่คุยเรื่องส่งจิตถึงกันนี่ย้อนคิดสมัยก่อนหน้าช่วงปีที่แล้ว จะผูกพันกับเพื่อนอยู่คนหนึ่งอยู่อุตรดิตถ์ ก็จะนึกถึงตลอดเวลาแล้วก็คุยกัน เพื่อนก็พูดให้ฟังว่าตอนที่ทำบุญ ๑๐๐ วันให้แฟน เจอกันวันเสาร์ตอนนั้นยังไม่เคยไปเจอกันเลยคุยกันทางอินเทอร์เน็ต เขาบอกว่าผมไปอยู่ตรงนั้นด้วย ที่นี้ฟังแล้วตอนนั้นยังไม่ค่อยเชื่อเท่าไรมาคุยกันนี่ก็เป็นการยืนยัน

ตอบ : คำตอบอันเดียวกันว่าถ้าเราคิดถึงใคร ถ้าบุคคลนั้นกำลังของเขาสูง จิตใจของเขาสะอาด บางทีเขาเห็นเราไปอยู่ที่นั่นทั้งตัวเลยถ้ากำลังต่ำลงมาน้อยก็รับกระแสดความคิดของเขาได้อย่างชัดเจน ตัวนี้ไม่ยากหรือเป็นเจโตปริยญาณในทิพจักขุญาณนั้นแหละ

ถาม : เมื่อกี้นี้ถึงเรื่องที่พูดถึงเขาเรียกว่าอะไรนะครับ มีผูกพันเป็นเวรเป็นกรรมกัน ชาตินี้เป็นพ่อเป็นลูกกันชาติหน้าก็อาจจะมา.. ?

ตอบ : อาจจะเจอกันในฐานะอื่น

ถาม : อย่างในกรณีของผมนี้ครอบครัวผม ผม น้อง พ่อ แม่ คงเป็นเวรเป็นกรรมกันเป็นบุพเพอะไรกัน ที่นี้น้องผมก็เสียไปแล้ว ผมกับน้องก็มาจากไหนก็ไม่รู้ มันก็เหมือนกับ..

ตอบ : บุคคลที่เกิดมาเป็นครอบครัวเดียวกันต้องมีเวรกรรมที่เนื่องกันมาตั้งแต่อดีตอยู่แล้ว

ถาม : ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เกิดจากท้องเดียวกันก็ตามหรือครับ ?

ตอบ : สรุปร่างๆ พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าคนเราที่เกิดมาแล้วได้พบกันเห็นกัน ในอดีตนั้นไม่เคยมีความผูกพันต่อกันนั้นไม่มีอย่างน้อยๆ ฐานะใดฐานะหนึ่งก็ต้องเป็นจ๊ะเฬพะเพื่อนอย่างเดียวกัน

บานแล้ว

ถาม : เยอะสุด ๆ เลยครับ

ตอบ : ใช่ เพราะฉะนั้นฐานะใดฐานะหนึ่งก็ต้องเป็น พระพุทธเจ้า ท่านยืนยัน ลงว่าได้มาจะอะกันละก็จะต้องเคยมีอะไรมาแล้ว

ถาม : ผมยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับลาพุทธภูมิ กรณีอย่างถ้าเกิดว่าเรายังไม่พร้อมเกาะพระนิพพานเราก็ยังอยากจะทำอีก ขึ้นอยู่กับตัวเราหรือครับ ?

ตอบ : มันอยู่ที่เรา ถึงเราลาแล้วก็ตามแต่ถ้ายังไม่ถึงนิพพานตราบใดก็ยังคงเกิดอยู่ตรงนั้น

ถาม : ปกติไม่สู้คน เตือนทีแล้วสู้คะ

ตอบ : เป็นไปได้ยังไงเราไม่สู้คน

ถาม : ไม่สู้ เป็นคนเก็บ แล้วก็พยายามทนมากที่สุดเท่าที่จะทนได้ ทนไม่ได้จริงถึงจะพูด ปกติไม่สู้ คราวนี้สู้ ก็รู้สึกว่ามันไม่ใช่ตัวเอง แต่ว่ามันเก็บก็เก็บไม่ได้แล้ว เขาทำมาตั้งแต่ปี ๓๘ แล้วมันก็ปีแล้วละ ทนไม่ได้ก็เอาสักทีหนึ่ง แล้วก็ไม่ว่าสบายทั้งกายทั้งใจ ทำยังไงดีที่ว่าจะให้ตัวเองนี่ปฏิบัติได้ถูกทางด้วยแล้วก็ไม่เก็บกดด้วย ?

ตอบ : ต้องคิดให้เป็น ลักษณะการคิดนี้เป็นตัวพิจารณา เราต้องเห็นว่าตัวเขาเองไม่รู้ว่ามีสิ่งที่เขาทำเป็นทุกข์เป็นโทษแก่ตัวเขาและตัวเราอย่างไร เขาถึงได้ทำ เขาคิดว่าดีเขาจึงทำ คนที่ไม่มีปัญญาหรือว่าปัญญาน้อยขนาดเห็นสิ่งที่ไม่ดีเป็นสิ่งที่ดีนั้น ไม่ใช่สิ่งที่น่าโกรธ แต่น่าสงสารมากกว่า เราต้องคิดให้เป็น ถ้าคิดเป็นขนาดนี้กำลังใจ มันคลายตัวลง มันจะโกรธแค่ตอนนั้น แล้วจะไม่ผูกโกรธไปนาน มัน

คล้ายๆ กับว่าเรารับมาแล้วก็กองเอาไว้ มันไม่แบกต่อ มันก็จะไม่หนัก แต่ของเรามันอยู่ในลักษณะเก็บสะสมไว้เรื่อย พอถึงระยะหนึ่งมันเหมือนกับลูกโป่งที่พองเต็มที่แล้ว มันก็แตกตั้งตุ้ม ที่เราบอกว่าเราไม่สู้นะ ความจริงแล้วก็คือว่ามันพร้อมที่ตอบโต้ตลอดเวลา แต่พยายามเบรกตัวเองเอาไว้จนกระทั่งถึงจุดๆ หนึ่งที่มันเบรกไม่ได้ ฟางเส้นสุดท้ายแล้ว มันก็เกิดอาการอย่างที่เกิดขึ้นมา เพราะฉะนั้นเราต้องคิดให้เป็นอย่างดีว่าเขาน่าสงสารมาก สิ่งที่เขาทำกับเรามันเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าหากว่าเขาตายตอนนั้นกำลังใจที่เศร้าหมองของเขาก็พาเขาลงนรก การลงนรกนี้ถ้าหากว่าลงขุมใหญ่ กว่าจะพ้นขึ้นมาสู่สุทธนรก กว่าจะพ้นมาสู่ยมโลกินรก กว่าจะพ้นแต่ละขุม แต่ละขุมขึ้นมามันยาวนานเหลือเกิน แล้วก็ต้องมาใช้เศษกรรม ด้วยการเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉานอีก มันทำให้เขาห่างความดีไปไกลถึงขนาดนั้น เพราะฉะนั้นคนที่ทำในลักษณะนี้ไม่ใช่เป็นคนที่น่าโกรธ หากแต่น่าสงสารมากเพราะว่าเขาไม่เห็นทุกข์เห็นโทษที่จะเกิดกับเขาในเบื้องหน้า ดังนั้นแทนที่เราจะโกรธเขา ควรให้อภัยเขาดีกว่า เราคิดอย่างนี้เป็นกำลังมันจะคลายตัวแต่ถ้าคิดไม่เป็นมันก็จะเก็บกด

ถาม : มันจะทำได้เป็นพักๆ ค่ะ

ตอบ : ก็ทำบ่อยๆ

ถาม : หินทับหญ้า ไม่ใช่ถอนหญ้าค่ะ

ตอบ : นั่นแหละ ทำบ่อยๆ พอทำบ่อยๆ เตียวมันถอนหญ้าได้เอง มันอาจประเภทเด็ดทีละใบ ทีละข้อ ทีละก้าน แต้นานๆ ไป เตียวมันจะขูดรากมันขึ้นมาได้

ถาม : อีกอย่างหนึ่ง..ฟังหลายรอบแล้ว แล้วทำไมได้ คือทรงอารมณ์อย่างสมมุติว่าเวลาปฏิบัติอยู่อย่างนี้ จะทรงอารมณ์ต่อทำอย่างไรคะ?

ตอบ : ถ้าเรากาวนาแล้วอารมณ์ใจมันทรงตัว ความรู้สึกของเราในตอนนั้นก็ถือว่า เรารู้ลมหายใจโดยอัตโนมัติ พยายามรักษาอารมณ์รู้ลมหายใจโดยอัตโนมัตินี้เอาไว้ นั่นคือการทรงอารมณ์ แล้วเราพยายามตรวจสอบอยู่เสมอว่า ในขณะที่เรารู้ลมหายใจโดยอัตโนมัติอยู่นี้ สิ่งไม่ตีต่างๆ โดยเฉพาะนิเวศน์ห้ามันเข้ามากินใจเราได้มั๊ย? ใจของเรามันแลบออกไปในทางกามฉันทะ คือระหว่างเพศหรือเปล่า? ในตัวพยาบาล โกรธ เกลียด อาฆาต แค้น คนอื่นหรือเปล่า? ในตัวภิกษุณีจะกินนิมิตะ ว่างหวาเหงาอน ตลอดถึงขี้เกียจหรือเปล่า? ในตัวอุทธรณ์จะคือฟุ้งซ่านเป็นอารมณ์อื่นหรือเปล่า? ในวิจิกจนาคือความลึกลับสงสัยในใจหรือเปล่า? ถ้าหากว่านิเวศน์ห้าตัวนี้กินใจไม่ได้ กำลังใจของเราอยู่กับลมหายใจเข้าออกอยู่ คือการรักษาอารมณ์ตัวนั้นไว้ ถ้าสามารถเกาะลมหายใจอยู่ในลักษณะนี้ได้นานเท่าไรเราก็จะสุขเท่านั้น เย็นเท่านั้นการรักษาอารมณ์ก็คือการประคับประคองความรู้สติสัมปชัญญะทั้งหมดของเราให้อยู่กับลมหายใจเข้าออกไว้

ถาม : ปกติทำบุญนี้ไม่หวังอะไรได้แต่กับคนที่บอกนี้มีความรู้สึกว่าหวง ไม่อยากแผ่...มันโกรธ

ตอบ : ธรรมดา.. การที่เราจะแผ่เมตตา พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าให้เราแผ่เมตตาต่อคนที่เรารักก่อน เรารัก เรายอมให้เขาได้ แล้วเมื่อกำลังใจทรงตัว แผ่เมตตาต่อคนที่เรารักจนคล่องตัว จินตนาการแล้ว ก็ให้คนที่เราไม่รักไม่เกลียด อย่างเช่นว่าคนทั่วๆ ไปหรือว่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย

ทั่วหน้า หลังจากที่ให้กับคนที่ไม่รักไม่เกลียดจนชินแล้ว ก็ค่อยให้กับคนที่เราเกลียดน้อย จนกระทั่งกำลังใจมันทรงตัว มันชิน ไม่มีความหนักใจแล้ว คราวนี้ค่อยไปให้กับคนที่เราเกลียดมาก ถ้าอยู่ๆ เราไปให้กับคนที่เราเกลียดมากที่สุดก็เลยกำลังใจมันจะไม่ไป มันจะต่อต้าน เพราะฉะนั้นต้องไปที่ละขั้นแต่ละขั้นอย่างที่ว่า มันไม่ใช่หวงหรือ (หัวเราะ) กำลังใจมันต่อต้าน มันก็เลยไม่ยอมไป

ถาม : เคยบอกว่าโกรธได้ แต่ว่าอย่าอาฆาต

ตอบ : พอโกรธ โกรธตอนนั้นแหละ แต่ว่าอย่าไปคิด ถ้าไปคิดแสดงว่าจิตของเราประกอบด้วยวิหิงสาวิตก คือตริกในการอาฆาตพยาบาลอยู่ เพราะฉะนั้นต้องลืมมันให้ได้ตรงนั้นเลย

ถาม : ทำไปถึงจะลืมได้?

ตอบ : ถ้าอันนี้ยากหน่อย แต่ถ้าพยายามรักษากำลังใจของเราไว้ คิดให้เป็นอย่างที่ว่ามาอย่างเมื่อครู่นี้ แล้วเราพยายามอยู่กับลมหายใจเข้าออก อยู่กับสติสัมปชัญญะเฉพาะหน้า ตัวนี้จะกินเราไม่ได้แต่ถ้าเราเผลอเมื่อไหร่มันจะเข้ามาอีก ต้องคอยไล่มันออกไปอยู่เรื่อย ไล่ไปไล่มา พอนานๆ เข้า ไม่มีอาหารจะกิน เพราะเราไม่โกรธตามมัน เดี่ยวมันก็เฒ่าไปเอง พอเฒ่าไปเฒ่ามา มันก็ตาย

ถาม : เมื่อไหร่จะคิดเป็นสักที (หัวเราะ)

ตอบ : ไม่เป็นไร ไปไม่รอดเมื่อไร ค่อยกลับมาถามอีกที

ถาม : คราวนี้จะขอทางโลก ดูหนังสือสอบจากปีที่แล้ว ปีนี้นขาดไปเปอร์เซ็นต์หนึ่ง ปีนี้ขอแก้สิบเปอร์เซ็นต์ ขอให้ดูแล้วเข้าใจ เพราะว่าดูหนังสือแล้วไม่ค่อยเข้าใจ

ตอบ : (หัวเราะ) ใช้คาถาท่านปู่พระอินทร์ คาถาสหัสสะเนตโต นะ ว่านะโมสามจบ ระลึกถึงคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ พรหม เทวดาทั้งหมด มีท่านปู่พระอินทร์เป็นที่สุด ขอให้ท่านช่วยสงเคราะห์ รับกระตาศำตามมาอย่าเพิ่งอ่านให้คว่ำลง ว่าคาถาสักสามจบ เสร็จแล้ว พลิกกระตาศำขึ้นมา อ่านคำถามดู ถ้ายังตอบได้ไม่หมดให้คว่ำลง แล้วว่า อีกเจ็ดจบ คราวนี้ความรู้สักบอกอย่างไร อยากจะเขียนอย่างไร อยากจะตอบอย่างไร ทำตามนั้นเลย จะเป็นไปตามนั้นทุกอย่าง ขอให้เชื่อ อารมณ์แรกอย่าไปฝัน คาถาสั้น ๆ ว่า สหัสสะเนตโต เทวินโท ทิทจกขุ วิโสธายิ แค่นี้แหละ ตอนหลังเขาเติม อิกะวิติ พุทธสังมิ โลกะวิฑู ลงไป หน่อยหนึ่ง อิกะวิติเป็นหัวใจอิติปิโส พุทธสังมิมิหัวใจไตรสรณาคมน์ โลกะวิฑูก็รู้แจ้งในโลกร อะไร ๆ มา ก็รู้หมด ใช้คาถาดังนี้ให้ชิน ก่อนอ่านหนังสือก็ว่าไปชะห้าจบ สิบจบ หลังอ่านก็ว่าไปชะห้าจบ สิบจบ ซ้อมให้คล่องเข้าไว้ ถึงเวลามันจะได้ชินแต่ว่าะวังตอนที่ท่านช่วยเราจริง ๆ นะ อารมณ์ใจที่ส่งลงมาเหมือนยังกับเรากำลังตื่นเต้น หัวใจก็เต้นเร็วขึ้น มือไม่มันก็สั่นไปหมด มันจะเขียนแทบไม่เป็นตัว ต้องคอยบังคับปลายมือตัวเอง แล้วจะเอาเท่าไรรีบบอกท่าน ขอให้มันถูกต้องและถูกใจคนตรวจด้วย ก็เปอร์เซ็นต์บอกท่านได้เลย ถ้าเรามั่นใจจริงๆ ได้ตามนั้นทุกอย่าง เพราะว่าช่วงที่สอบนักธรรมเอก ป่วยอยู่ไม่มีเวลาดูหนังสือ ก็ไปสอบทั้งๆ ที่ไม่ดูนั้นแหละ ปรากฏว่าหลวงปู่พระมหาอำพันท่านบอกว่า คุณเก่งนะ สอบแค่สิบห้านาทีได้แล้ว ผมเองตกอยู่สิบสองปี หลวงปู่ท่านเป็นเปรียญหกแล้วนะ ตกอยู่สิบสองปี ถ้าไม่ได้นักธรรมเอก เขาไม่ให้เรียนเจ็ด แปด เก้า เปรียญเจ็ด แปด เก้า เขาเรียกว่า เปรียญเอก เปรียญสี่ ห้า หก

เขาเรียกว่า เปรียญโท เปรียญ หนึ่ง สอง สาม เขาเรียกว่า เปรียญตรี ต้องจบนักธรรมตรี ถึงเรียนเปรียญตรีได้ ต้องจบนักธรรมโท ถึงเรียนเปรียญโทได้ ต้องจบนักธรรมเอก ถึงเรียนเปรียญเอกได้ เพราะฉะนั้นมันก็ยากสาหัสอยู่ หนังสือเป็นตั้งออกแต่เจ็ดข้อสมัยโน้น สมัยนี้มันออกสิบข้อแล้วเป็นตั้งบางที่เราไม่อ่านนะมันออก แต่ถ้าเราอ่านมันไม่ออก ปีนั้นห้องมหาสติปัญญาสูตรแทบตายเลย มันไม่ออกสักตัวเดียว แต่ถ้าหากว่าเราไม่ท่องแล้วมันออกเราก็เจ๊ง เพราะฉะนั้นมันก็ต้องใช้วิธีนี้แหละ

ถาม : ทำยังไงครับ นั่งยิ้มได้ทั้งวัน ?

ตอบ : พยายามรักษากำลังใจให้มันทรงตัวให้ได้ กำลังที่ว่านี้ มันทรงตัวนานไป ๆ แรก ๆ มันเหมือนหินทับหญ้า แต่ถ้าทับไปทับมา หญ้ามันเฉาเข้า กำลังมันไม่มี เราก็มืดเยาะมันได้ เอาเถอะค่อยๆ ทำไป ที่เห็นนั่งยิ้มอยู่นี้ไม่ใช่ นั่งยิ้มแต่แรกหรอก มันตั้งนานตั้งเนแล้วที่ค่อยๆ ทำมา กว่าจะถึงจุดนี้ไม่ใช่่ง่าย แต่ว่ายืนยันว่า ถ้าทำแล้วได้จริงๆ

ถาม : .....

ตอบ : สมัยโบราณพระพุทธเจ้าท่านอนุญาตให้พระใช้ผ้าบังสุกุล เพียงสามผืน คือ สบง จีวร และสังฆาฏิเท่านั้น พระท่านก็ต้องทะนุถนอม จีวรไว้ให้ดี ถึงเวลาอาบน้ำอาบท่าก็ต้องแก้ผ้ากันเลย คราวนี้มีอยู่วันหนึ่งที่เขตวันมหาวิหาร นางวิสาขามหาอุบาสิกาณิมนต์พระเอาไว้ว่าให้มาฉันภัตตาหารที่บ้าน ก่อนถึงเวลาฝนตก พอใกล้ถึงเวลาก็เลยให้คนใช้วิ่งไปนิมนต์พระ คนใช้ไปถึงบอกไม่มีพระเลยมีแต่ชีเปลือย คือพวกชีเปลือย พระแก้ผ้าของทางอินเดียเขามีเป็นปกติดอยู่แล้ว นางวิสาขาก็เดินเข้าไปเข้าใจ ก็เลยบอกคนใช้ว่ารอเดี๋ยว ตอนนี่ชีเปลือยเขาคงมากัน อีกสักพัก

หนึ่งเขากลับแล้ว เราค่อยไปนิมนต์พระ พอฝนหยุดก็บอก ตอนนี้ขี้เปื่อยกลับไปที่กันหมดแล้วละ ไปนิมนต์พระได้ พอเขาวิ่งกลับไปใหม่พระห่มผ้าครองจีวรเรียบร้อยแล้วนี่ ก็นิมนต์พระมา เสร็จแล้วท่านเป็นคนฉลาด ท่านก็เลยกราบทูลขออนุญาตพระพุทธเจ้าว่าให้รับผ้าคหปติจีวรคือจีวรที่ผู้พอมืออันจะกินเขากวายนขณะทีในหน้าฝนได้พอใช้ผ้าอาบน้ำฝนบ้าง เขาเรียกว่าผ้าวัสสิกสาฎก ตั้งแต่นั้นมาก็มีธรรมเนียมถวายผ้าอาบน้ำฝน แต่ว่าถ้าหากว่าใช้เฉพาะช่วงหน้าฝนมันสิ้นเปลืองเกินไปส่วนใหญ่ถ้าได้มาก็อธิษฐานยาวไปจนกว่าเปียกแห้งไปข้างหนึ่ง แต่ว่าสมัยนี้เขาก็อยู่ลักษณะนี้แหละ ถ้าพอที่จะมีก็ถวายจริงๆ ไม่ใช่เพียงผ้าอาบน้ำฝน แต่เป็นผ้าไตรมาแบบนี้

ถาม : .....

ตอบ : กฐินปีนี้จะเป็ปีสุดท้ายของเกาะพระฤๅษีที่อาตมาจะรับได้ในนามของตัวเอง เพราะว่าหลังออกพรรษาแล้วท่านเจ้าคุณวัดท่ามะขามท่านบัญชาให้ไปอยู่วัดท่าขนุน ท่านจะเอาตัวเจ้าอาวาสวัดท่าขนุนที่เป็นลูกศิษย์อาตมาเองและเป็นเจ้าคณะตำบลด้วยไปเรียนต่อเพื่อรอเป็นเจ้าคณะจังหวัด ท่านบอกว่าทองผาภูมิมันจะเป็นแยกออกเป็นจังหวัด ตัวท่านเองต้องไปเป็นเจ้าคณะจังหวัด คราวนี้อายุท่าน ๗๒ แล้ว พระนี้เขาเกษียณกันอายุ ๘๐ อายุราชการเหลืออีกหน่อยเดียวหรือว่าผมอาจแก่ตายก่อนก็ได้ ท่านพูดอย่างนี้ สิ้นจากผมแล้ว ผมมองไม่เห็นใครเลยนอกจากคุณ หมายถึงคุณเอาไว้ คุณก็ไม่เอา คุณปฏิเสธทุกทีก็เลยต้องเอาท่านสมพงษ์ไป เลยกราบเรียนท่านว่า ลูกศิษย์ของเราอีกคนหนึ่ง คือท่านปรีชาที่มาเรียนอยู่ บอกว่ามหาปรีชาไงละครับ

ท่านบอกว่ามหาปรีชาหัวมันไม่ทันเขา คำว่าหัวมันไม่ทันเขาอยู่ในลักษณะที่ว่าชื่อเกินไป ไปเจอคนชั่วพลิกแพลงเข้าจะแย่ง มันจะปกครองเขาไม่ได้ เลยจะเอาท่านสมพงษ์ซึ่งว่าเป็นลูกศิษย์อีกคนหนึ่ง ท่านอยู่ลักษณะที่คล่องตัวพอ ก็จะเอาไปเรียนต่อ เลยไปอยู่ที่โน่น ก็จะเป็นโน่นนามวัดท่าขนุนซึ่งจะชื่ออาจารย์สมพงษ์ไม่ใช่ชื่อของเราแล้ว เพราะฉะนั้นปีนี้จะถวายกฐินก็ถือว่าปีสุดท้ายของอาตมาแล้ว มีเท่าไรก็รีบทุ่มไปเถอะ ท่านจะให้ป็นเจ้าคณะตำบลมาหลายยกแล้วหนิท่านคราวนี้ท่านไม่ให้ป็นแล้ว ให้ป็นตาแก่เฝ้าวัดไว้เฉยๆ ประชดด้วยนะ ถามอาจารย์สมพงษ์ว่า เฮ้ย ! สมพงษ์ ยอดเขาว่างมัย ? บอกว่างครับ เออ.. นั้นแหละ ท่านเล็กเขาชอบเจียบๆ ให้เขาไปอยู่ข้างบนนั่นแหละ (หัวเราะ)

ถาม : .....

ตอบ : ตัวคาถาชะงูสิ นี้ จริงๆ แล้ว ป้องกันอันตรายทุกอย่างนะ แต่ว่าส่วนใหญ่แล้ว อาจารย์ยุคหลังๆ ท่านถือให้เป็นคาถากันขโมยมันเริ่มจากว่ามีชายเข็ญใจคนหนึ่ง หัวที่อ่มากเลย ทำอะไรมันก็ไม่เอาไหน อาจารย์ท่านเลยให้คาถาบทนี้ไปท่อง ตัวคาถามันว่า ชะงูสิ ชะงูสิ กิงกระระณา ชะงูสิ อะหังปิตัง ชานามิ ชานามิ ความหมายก็คือว่าทำอะไรกันนั้น ท่านทำอะไรอยู่ ทำอะไรใครก็รู้ เราเห็นอยู่ว่าทำอะไร เจ้านั้นประเภทว่าคนชื่อคนขยันนะ อาจารย์ให้ก็ท่องตะบันรวดเลย วันหนึ่งพระราชอาออกตรวจงานราษฎร์ตอนกลางคืน คล้ายๆ กับว่า ตรวจดูความสงบเรียบร้อย โจรมันกำลังจะย่องเบาอยู่ มันตั้งท่าจะปีนบ้าน เจ้านี่ละเมอก็ตะโกนออกมา ตะโกนคาถาบทนี้ มันก็แปลว่า ทำอะไรกันนั้น ท่านทำอะไรอยู่ ทำอะไรใครก็รู้ เราเห็นอยู่ว่าทำอะไร โจรมันก็เผ่นแนบเลยเพราะ

นึกว่าเจ้าของบ้านตื่น พระราชาท่านก็แปลกใจ โผล่เข้าไปเห็นเลยปลุกมันขึ้นมาถามว่าเรื่องอะไรกัน ก็เลยบอกว่าคาถาวิเศษบทนี้อาจารย์ให้มาบอกว่าป้องกันอันตรายได้ทุกอย่าง พระราชาเลยขอเรียน บอกว่าถ้าจะขอเรียน ต้องยอมตนเป็นลูกศิษย์ถึงจะสอนให้ พระราชาก็เลยต้องไหว้คนเข็ญใจ ตัวนี้ก็คือว่าถ้าหากว่าคุณต้องการวิชาคุณจะถือตัวถือคนไม่ได้ พอให้ไปพระราชาก็ท่องเป็นประจำอยู่เหมือนกัน ท่องไปท่องมามีอยู่วันหนึ่งบรรดาพวกเชื้อพระวงศ์ต้องการจะปฏิวัติรัฐประหารชิงราชสมบัติ ก็จ้างให้กั๊กบง คือช่างตัดผม บอกว่าเวลาที่โกนหนวดให้พระราชาขึ้นปาดคอจะจะให้รางวัล พระราชาท่านหลับเพลิน ๆ ก็ละเมอคาถาบทนี้ออกมามั้ง ช่างมันก็ตัวสันตอกใจนึกว่าพระราชารู้ เลยสารภาพหมด พระราชารอดไปได้ ในเมื่อท่านรอดมาได้ก็คิดว่าเพราะอาจารย์ที่เป็นคนเข็ญใจเลยรับตัวมาเลี้ยงไว้ในวังเป็นอย่างดี จริง ๆ อุปเท่ห์การใช้ของมันใช้ป้องกันอันตรายทุกชนิด แต่ว่าในระยะหลังท่านบอกว่าให้ใช้กันขโมย ก่อนนอนก็ตั้งใจว่าคาถานี้สักเจ็ดจบ อธิษฐานว่าถ้าหากจะมีขโมยหรือมีเหตุร้ายอะไรเกิดขึ้นกับเราขอให้เรารู้ตัวก่อน ให้ตื่นมาพร้อมกับสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ เพื่อได้แก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดี ฟังดูแล้วน่าเล่น ฆะภฺรฺลฺสิ ฆะภฺรฺลฺสิ กิงกระระณัง ...กิงกระระณา คือ ทำอะไรอยู่.. ฆะภฺรฺลฺสิ อะหังปิตัง ชานามิ ชานามิ

ถาม : .....

ตอบ : มีคนถามบ่อย สองวันนี้ถามเป็นสิบรายแล้ว ถามว่าเข้าพรรษาแล้วทำไมมาอยู่ที่นี้ได้อย่างไร ? พรรษาจริง ๆ แปลว่าฤดูฝน จำพรรษาคือการอยู่ประจำที่ในฤดูฝน คราวนี้บางครั้งมันก็มีเหตุอันจำเป็น

อันทำให้ต้องไปไหนมาไหนทั้ง ๆ ที่อยู่ในระหว่างจำพรรษา พระพุทธเจ้าท่านอนุญาตให้ไปได้แต่ต้องไปไม่เกิน ๗ วัน ภาษาบาลีเรียกว่า สัตตาทะกฺรณียะ คือเวลามีเหตุอันควรให้ไปได้ไม่เกิน ๗ วัน เหตุอันควรนั้นท่านระบุไว้ชัดเจนว่า

๑. ท่อป่วย แม่ป่วย ครูบาอาจารย์ป่วย ถ้าสามอย่างนี้ให้ไปเพื่อรักษาพยาบาลได้ ถือว่าเป็นความกตัญญู แต่ว่าต้องไม่เกิน ๗ วัน

๒. เพื่อนสหธรรมมิกที่อยู่ต่างวัดจะสึก ไปเพื่อห้ามปรามเขา ไปได้แต่ต้องไม่เกิน ๗ วัน แต่อันนี้หลวงพ่อดาท่าซุงบอกว่า ตอนนีสำหรับข้อนี้แล้วไม่อนุญาต ใครอยากสึกให้มันสึกไป สมัยก่อนโน้นพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตไว้เพราะทราบว่าจะมีคนนั้นถ้าอยู่ต่อแล้วจะเป็นพระอรหันต์ ท่านก็เลยอนุญาตให้ไปห้ามได้

๓. วัดพัง ไปหาทัพสัมภาระมาเพื่อซ่อมวัด สมัยก่อนต้องเข้าป่าตัดไม้ ไปหาหาวยหาอะไรมา มันช้า วันเดียวไม่เสร็จแน่เลย ต้องไปค้างคืน ให้ไปได้ไม่เกิน ๗ วัน

๔. ข้อสุดท้าย ได้รับภิกษิณมณฑไปเพื่อเจริญศรัทธา ไปได้ อย่างเช่นมาที่นี้ ก็คือมาเพื่อเจริญศรัทธาชาวบ้าน มาเพื่อรับการถวายสังฆทาน เหล่านี้เป็นต้น อันนี้ถือว่ารักษากำลังใจเจริญศรัทธาญาติโยมให้ไปได้ แต่ว่าก่อนไปก็ต้องมีพิธีกรรม เขาเรียกว่าขอสัตตาทะ คือขอกับเพื่อนพระด้วยกัน ถ้าทุกอย่างเห็นพ้องกันว่าไปได้ ก็ไปได้ ถ้ามีค่านสักองค์หนึ่งก็ไม่ต้องไป แต่ว่าข้อสุดท้ายนี้ หลวงพ่อท่านเคยบอกไว้ว่าใครก็ตามที่มันอยู่ติดที่ที่ไม่เป็นแต่มันไปติดโยมแทน ถึงเวลาแอบเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์ไปเพื่อให้เขานิมนต์ อย่าให้เขารู้ ข้ำตึกบาลแยกเลย

มีเหมือนกันนะ มีประเภทที่ให้อิมเขานิมนต์ แอบไปบอกเขาให้นิมนต์ เพื่อตัวเองจะมีข้ออ้างไปได้ในระหว่างอยู่ในพรรษา หลวงพ่อท่านปิดช่องเกลี้ยงเลย เบี้ยวไม่ได้

ด้วยเหตุนี้ถึงได้มานั่งอยู่ตรงนี้ได้ แต่ว่ายังดีนะ คนเขามีปัญญา เขาสงสัยแล้วเขากาม ประเภทสงสัยๆ เปล่าๆ เสรีแล้วคอยระแวงไปด้วยเลยกระทั่งพรรษามันยังไม่อยู่เป็นที่ เป็นทางคันทะสิ่งมาอีก อะไรอย่างนี้ ใ้ฉันคิดมากเป็นโทษแก่ตัวเอง ฟุ้งซ่านอีกต่างหาก

ถาม : .....

ตอบ : หลังจากออกพรรษาต้องไปอยู่ประจำที่วัดท่าขนุน วันก่อนไปตุกุฎิแล้ว เจ้าประคุณเถอะ ! หลังมันใหญ่กว่าห้องนี้อีก เป็นกุฎิที่ไม่มีใครยอมอยู่เลย เจ้าของกุฎิเก่าพระครูอะไรนะ จำไม่ได้ เราเรียกหลวงตาเหงี่ยม ตอนเป็นพระก็ดู เป็นผีก็ดูเข้าไปใหญ่ กุฎิหลังนั้นเลยทิ้งร้างโทมอยู่ไม่มีใครดูแล หลังคาก็รั่ว พื้นก็ผุ ประตูก็พัง หน้าต่างก็หลุดไปนั่งคล่าๆ ดู ท่านสมพงษ์บอกว่าถ้าอาจารย์มาผมจะซ่อมให้ บอกว่าคุณไม่ต้องห่วงหรอกเดี๋ยวผมหางบซ่อมเอง แต่ดูๆลักษณะมันแล้วแสนหนึ่งน่าจะเอาไม่อยู่ (หัวเราะ) กุฎิหลังใหญ่มาก สบายมากเลย ไปนอนมาแล้วดีทุกอย่าง แต่คนอื่นเขากลับ ของในกุฎิไม่มีใครกล้าแตะแม้แต่ชั้นเดียว จนกระทั่งไปถึงบอกท่านว่านั่นนะพวกสงบ จีวร อะไรนั่น ของดีๆ ทั้งนั้นไปแจกพระแจกเณรซะ แล้วข้าวของอื่นใครต้องการจะใช้เอาไปเลยเดี๋ยวผมรับผิดชอบให้เอง หลวงตาท่านไม่ว่าอะไรหรอก เขากลับกันจริงๆ กลัวประเภทที่ว่าทิ้งพังไปเลย ไม่มีใครเข้าไปแตะ กุฎิหลังใหญ่มาก น่าอยู่ด้วย ก็เลยว่ามีปีนี้จะป็นปีสุดท้ายที่จะจัดงานกฐิน เพราะว่าเมื่อไป

อยู่ที่โน้นแล้วความคิดก็คือว่าจะไม่พยายามรับตำแหน่งเหมือนเดิม ก็คือให้อาจารย์สมพงษ์เขาเป็นเจ้าคณะตำบลและเป็นเจ้าอาวาสอยู่ในนามตัวเราเองบริหารอยู่ข้างหลัง คราวนี้พอเราอยู่ในลักษณะนั้นเราเองก็เลยรับกฐินในนามตัวเองไม่ได้ มันก็ต้องเป็นของทางโน้นเขา ซึ่งเขาจะมีกรรมการอะไรยุ่งยากไปหมดเลย ส่วนใหญ่พวกกรรมการตั้งขึ้นมาแล้วมันไม่คิดทำอะไรหรอกนอกจากจะคุมเงินพระ หลวงพ่อก็บอกว่าถ้าจะตั้งกรรมการพวกแหกหาพระในวัดที่ไว้ใจได้ตั้งขึ้นมาสัก ๖ องค์ ๗ องค์มีความเห็นร่วมกัน จะได้ทำงานได้พร้อมกัน มั่วแต่ไปรอขรวาสอยู่บางที่มันขัดขึ้นมาสักคนเดียวงานก็ไม่ได้ทำแล้ว ในเมื่อเรามีกรรมการมีอะไรอยู่ก็ไม่อยากเข้าไปทำให้มันยุ่งยาก เลยกลายเป็นว่าปีนี้อาจเป็นปีสุดท้ายที่ได้ทำในนามของตัวเอง ผลัดท่านไว้ว่าขอออกจากพรรษาก่อน ความจริงท่านจะให้ไปเลยแล้วก็จะให้อาจารย์สมพงษ์เขาสวดตักโห คือท่านบอกว่า การเรียนมันสำคัญมาก อนุญาตให้สวดตักโหไปเพื่อตัวได้ก็ให้มหาทองดีที่เป็นลูกศิษย์ของท่าน ตอนนี้ได้เปรียญ ๖ แล้ว กำลังจะขึ้นเปรียญ ๗ ที่เป็นเปรียญเอก ประเภทที่ว่ากันตัวต่อตัว ยิ่งไงๆ ก็ให้มันทันสมัยปีหน้า ซึ่งจะเท่ากับว่าไม่ต้องเสียเวลาไปปีหนึ่ง แต่อาจารย์สมพงษ์ก็คล้ายๆ กันเป็นพระที่ไม่ค่อยจะเอาอะไรหรอก หลบได้ก็หลบ เลี่ยงได้ก็เลี่ยง ตอนที่ท่านโดนยึดเป็นเจ้าคณะตำบลที่ท่านหนีไม่พ้นจริงๆ เพราะว่าจะของเราจับยึดให้ท่านเอง รู้จักกับท่านมาตั้งแต่ท่านบวชพรรษาแรกปีนั้นหลวงพ่อสายเจ้าอาวาสวัดท่าขนุนมรณภาพพอดี ท่านขาดครูบาอาจารย์ก็เลยมาขอพึ่ง เท่ากับว่าท่านเป็นลูกศิษย์ ตอนนี้อยู่ทองผาภูมินี้ตั้งหน้าดู เท่ากับว่ามีลูกศิษย์เป็นเจ้าคณะตำบลไปสองสามตำบลแล้ว

ท่านเจ้าคุณถึงได้ต่อว่าให้ตำแหน่งแล้วไม่ยอมรับ ก็เลยให้คนอื่นไปแทน
 นี้ถ้าหากว่าบรรดาเสด็จสิ่งกระทั้งแรกในทองผกภูมิทราบที่ท่านเจ้าคุณคิด
 ยังไรร้องให้กันหมด โดยส่วนใหญ่แล้วท่านจะคิดว่าท่านมีความสามารถ
 ทารูไม่ว่าผู้ใหญ่เขามองทะลุหมด โดยส่วนใหญ่ใช้ความสามารถไปหา
 ผลประโยชน์ใส่ตัว ท่านดูออกว่าใครทำเพื่อส่วนรวม ใครทำเพื่อส่วนตัว
 แล้วลูกศิษย์สายหลวงพ่อส่วนใหญ่แล้วจะว่ากันตรงไปตรงมา ในเมื่อว่า
 กันตรงไปตรงมา ไม่เอาก็คือไม่เอาละ ก็จะต้องไปเผ่าให้เขา คราวนี้มัน
 สำคัญตรงว่าอาจารย์สมพงษ์เขาเรียนจนกลับมาแล้วต้องเป็นใหญ่ขึ้นไป
 ดีไม่ดีเราจะโดนจับยึดอีก หนีไม่พ้น.. ลูกศิษย์มันใหญ่กว่าอาจารย์ ถึง
 เวลาเราเอาอะไรไปเขาต้องเซ็นให้อยู่แล้ว (หัวเราะ) ระยะเวลาที่สบาย
 ขึ้นนะ อย่างเช่นว่า เวลาที่เข้าพรรษาทุกอย่างมันก้าวหน้าขึ้น เมื่อกี้ที่
 ปรารภขึ้นว่าตอนนี้มันมีรถตู้ไปถึงอุทัยสบายๆ สมัยก่อนไปหาหลวงพ่อ
 โอ้โฮ...ฝุ่นแดงตลบจนกระทั่งหัวดำๆ กลายเป็นหัวแดงไปเลย ต้องเอา
 รถไปลงแพที่ละคันๆ สมัยนี้ทางลาดยางผ่านหน้าวัดสบายมาก รถวิ่งถึงที่
 การถวายเทียนพรรษาก็เลยซักจะกลายเป็นหลอดไฟมากขึ้นๆ สะดวกดี
 และไม่อันตรายด้วย เพราะว่าไฟฟ้ามันช็อตมันก็ดับเลยใช้มัย หลอดมัน
 ขาด แต่ว่าเทียนพรรษานี้ถ้าเปลอนะ เทียนนี้จริง ๆ สำหรับคนละเอียดและมี
 สติรอบคอบเพราะว่าเปลอเมื่อไหร่มันไหม้วัดจริง ๆ ก็เลยเปลี่ยนเป็น
 หลอดไฟ แต่ว่าอานิสงส์ก็ยังคงเป็นการบูชาพระรัตนตรัยด้วยแสงสว่างซึ่งจะ
 มีผลด้านทิพจักขุญาณ พระอรุณุทธท่านเป็นพระวิชาสามแต่ว่ามีทิพ
 จักขุญาณเหนือกว่าพระอัครสาวกอย่างพระโมคัลลาน์พระสารีบุตรอีก
 พระโมคัลลาน์นี่ถือว่าเป็นยอดของปฏิสัมภิทาญาณ เลิศกว่าผู้อื่นในทาง

ด้านมฤตธี ทิพจักขุญาณยังสู้พระอรุณุทธไม่ได้ พระอรุณุทธก็เลยได้
 รับการตั้งว่าเป็นเอตนะทัตตะ คือเป็นผู้มีความสามารถยอดเยี่ยมในทาง
 ทิพจักขุญาณ ในอดีตชาติท่านเคยถวายบูชาพระพุทธเจ้าด้วยประทีป
 โคมไฟ ได้อานิสงส์ทิพจักขุญาณมากกว่าคนอื่นเขา ในขณะที่องค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังดำเนินกิจไปเพื่อที่จะเข้าสู่ปรินิพพาน มีพระ
 อรุณุทธผู้เดียวที่ตามทัน บอกได้ตลอดเลยว่าตอนนี้พระพุทธเจ้าอยู่ระดับ
 ฌานไหน กำลังเข้าฌานไหน ออกฌานไหน จากฌานนั้นมาเข้าฌานไหน
 ขณะนี้กำลังดำเนินจิตอยู่ในลักษณะอย่างไร บอกถูกหมด คนอื่นสู้ไม่ได้
 แรกๆ ก็สงสัยมาก ข้องใจมากด้วย อย่างพระพุทธเจ้าที่อ่านตามพุทธ
 ประวัติและปฐมสมโพธิกถาท่านบอกว่ายามต้นบรรลุปุพเพนิวาสานุสติญาณ
 คือระลึกชาติได้ ยามที่สองบรรลุลูกุปปาทญาณ คือรู้ว่าคนและสัตว์ก่อน
 เกิดนั้นมาจากไหน ตายแล้วจะไปไหน ยามสุดท้ายคือยามสามทำจิตให้
 ผ่องใสไกลกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง สรุปลแล้วพระพุทธเจ้าเป็นพระวิชาสาม
 แล้วทำไมสอนลูกศิษย์เป็นอภิญาหากเป็นปฏิสัมภิทาญาณบานเบอะเลย
 มีผู้กล้าหาญกราบเรียนถามหลวงพ่อ หลวงพ่อท่านตอบสั้นและกระชับ
 มาก ท่านบอกว่าวิชาสามของข้างมันเหนือกว่าอภิญาของมดอยู่แล้ว
 (หัวเราะ) ชัดเลยใช้มัย ? อย่างพระอรุณุทธท่านก็วิชาสาม แต่ว่าทิพจักขุ
 ญาณของท่านเลิศกว่าอัครสาวกซะอีก เพราะว่าความสามารถพิเศษไม่ว่า
 จะเป็นอภิญาหรือว่าปฏิสัมภิทาญาณก็มีแบ่งไปตามระดับ ตามความ
 ถนัดเฉพาะตัว อย่างพระจุลปินถกะ อ่านตามบาลีนะ ท่านเป็นเลิศทาง
 มโนมยิทธิ คนอื่นเก่งแคไหนก็เก่งไปแต่ของ ท่านนี้เยี่ยมกว่าคนอื่นเขา
 สามารถถอดจิตออกมาเป็นกายเนื้อๆ ให้เห็นๆ ได้ที่ละพันพร้อมกัน

แล้วไม่ใช่ว่าทำอะไรเหมือนกันนะ ทำคนละอย่าง ง่ายดี องค์โน้นกวาดลาน องค์นี้ตักน้ำ องค์นั้นซักจีวร องค์โน้นถูกุฏิ สบายดีงานมันเสร็จเร็วเสร็จแล้วพอลคนถามว่า องค์ไหนชื่อว่าจุลบันถกะ ท่านก็ตอบพร้อมๆ กันว่าอาตมาเอง คนนิมนต์ก็เสร็จ คราวนี้พอไปกราบทูลถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็บอกว่าไปนิมนต์ใหม่ ถามว่าองค์ไหนชื่อว่าจุลบันถกะ ถ้าองค์ไหนตอบก่อนให้จับแขนองค์นั้นไว้ คือองค์อื่นจะเป็นตัวภายในที่ท่านถอดออกไป คราวนี้ท่านเลิศมากเลย เพราะตัว มโนเมยิทธิ ถ้าทำได้จริงๆ จะเป็นในลักษณะนั้น ท่านใช้คำว่าถอดภายในออกไป เหมือนชักไส้ออกจากหญาปล้อง คือหญาปล้องมันจะมีปล้องแก่ พอดึงออกมาจะเป็นปล้องอ่อน มันเหมือนกันเปี้ยวเลย แล้วอันหนึ่งแก่ อันหนึ่งอ่อน หรือว่าเหมือนกับถอดดาบออกจากฝัก คือดึงออกมาง่าย ๆ ท่านชำนาญมาก คือทำออกมาได้ทีละพันร่างพร้อม ๆ กัน ท่านบอกว่าองค์ไหนตอบก่อนให้สังเกตไว้จะตอบก่อนคนอื่นเขาแป็บหนึ่งแล้วคนอื่นเขาพูดตามเหมือน ๆ กัน ลักษณะเหมือนกับเสียงสะท้อน ถามว่าองค์ไหน องค์ไหนตอบผมครับก็คว้าเอาไว้ คนที่ไปนิมนต์ก็เล็งเอาไว้ พอถึงเวลาก็คว้าแขนจับ อีกเก้าร้อยเก้าสิบเก้าองค์ก็ต้องรวมกลับคืนเป็นหนึ่งเดียว ตัวต้นฉบับโดนลื้อคแล้วนี้เมื่อความสามารถพิเศษเหล่านี้ยังต่างกัน การบรรลุมรรคผลและความสามารถของพระท่านบรรลุเท่ากันเหมือนคนจบปริญญา ถ้านับปริญญาตรีเป็นหลัก เหมือนพระอรหันต์เป็นว่าจบตรีเท่ากัน แต่ความสามารถและแขนงวิชาต่างกันไป ก็เลยว่ามีประเภทอภิญาหกระดับปกคิสาวกคือทั่ว ๆ ไป อภิญาหกระดับมหาสาวก อภิญาหกระดับอัครสาวกอย่างนี้เป็นต้น ถึงได้ก็ไม่ใช่ว่าได้เท่ากัน พวกเราหลายคนที่ได้มโนยิทธิ

อยู่เป็นครูฝึกสอนคนอื่นเขาด้วย เราก็ดูตัวเองซิ ญาณแปดอย่างนะเราไม่ได้คล่องทุกอย่างหรอก มันจะมีถนัดชำนาญอยู่อย่างหนึ่งส่วนอย่างอื่น ๆ จะมีแค่พออาศัยเท่านั้นเอง สังเกตดูได้เลย ลักษณะนี้แหละทำให้ความสามารถทางใดทางหนึ่งมันต่างกันไป พระพุทธเจ้าเคยตรัสถามว่า ภิกขเว ภิกษุทั้งหลาย เธอได้เห็นภิกษุทั้งหลายที่กำลังเสวนาอยู่กับพระโมคคัลลาน์ลูกเราหรือไม่ ? พระบอกว่าเห็นพระเจ้าข้า ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นเป็นผู้ที่หนักในทางฤทธิหรือภิญญา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอเห็นภิกษุทั้งหลายที่เสวนาอยู่กับพระโสณะโกสิวิสสุลกเราหรือไม่? บอกว่าเห็น ท่านบอกว่าท่านทั้งหลายเหล่านั้นเป็นผู้เลิศในทางความเพียร แล้วก็ถามภิกษุทั้งหลาย ท่านเห็นภิกษุทั้งหลายที่กำลังเสวนาอยู่กับพระปุลณณะมันตานีบุตรหรือไม่ ? ภิกษุทั้งบอกว่าเห็นพระเจ้าข้า บอกว่าภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นเป็นผู้ที่ชื่นชอบในทางธรรมกถึก คือเป็นนักเทศน์ คือบุคคลที่เข้าไปหาเก่งทางไหนบรรดาผู้ที่เข้าไปหาคือผู้ที่ชอบในทางนั้นเหมือนกัน แล้วจริตนิสัยของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน การสร้างสมบารมีมาในอดีตชาติที่ต่างกันทำให้ความสามารถต่างกันไป เพียงแต่ว่าเวลาหมดกิเลส หมดกิเลสเหมือน ๆ กัน แต่การสร้างสมบุญบารมีมาทำให้ต่างกันตรงความสามารถพิเศษ เหมือนกับคนจบปริญญาตรีมาแล้วอีกคนหนึ่งมันเล่นกีฬาเก่งจังเลย ขณะที่อีกคนหนึ่งไม่เอาอะไรเลยก็มีหรือไปถนัดเล่นดนตรีเลยก็มี ทำให้ต่าง ๆ กันไป

คราวนี้ช่วงของการเข้าพรรษา ก่อนจะมาก็อบรมพระ ช่วงของการเข้าพรรษาศมัยที่อยู่กับหลวงพ่อดำทำซุง จะเป็นช่วงที่ตีวเข้มตัวเอง ๓ เดือน ความจริงมันน่าจะ ๔ เดือนนะ มันกลายเป็นว่าเราอาศัยว่าช่วง

จังหวัด เรียกง่าย ๆ ว่ามันต้องอาศัยฤกษ์ดี ฤกษ์ดี คณะดี ไข่ม้อย ? เอาดี ยากหน่อยแต่เราก็ยังดีว่าเรายังมีเวลาดั่งดาทำอยู่ เราต้องคอยตรวจ ต้องคอยทบทวนกำลังใจของตัวเองไว้เสมอ ๆ ว่ากำลังใจของเรา ตอนนีดีหรือว่าเลว ต้องรู้ตัวโดยที่ไม่เข้าข้างตัวเองด้วย เช็คอยู่เสมอ ว่าตอนนี้ความดีในใจของเรามีหรือไม่ ? ถ้าไม่มีทำให้มันมีขึ้นมา ถ้ามันมีอยู่แล้วทำให้มันยิ่ง ๆ ขึ้นไป ตอนนีความชั่วในใจของเรามีหรือไม่ ? ถ้ามันมีขับไล่มันออกไปแล้วคอยระวังไว้อย่าให้มันเข้ามา ต้องคอยเตือนตัวเองอยู่เสมอ ๆ อยู่ตลอดเวลา อย่างที่พระเจ้า พิจารณาเตือนตัวเองฆราวาสก็ใช้ได้ เช่นท่านบอกว่า บรรพชิตควร พิจารณาเรื่อง ๆ ว่าขณะนี้เรามีเพศต่างจากคฤหัสถ์ แล้วกริยา อាកารใด ๆ ที่เป็นของสมณะ เราต้องทำกริยาอาการนั้น ๆ ก็หมายความว่า จะคิดจะพูดจะทำต้องอยู่ในความเป็นพระ คราวนี้พวกเราเป็น นักปฏิบัติ ต้องเรียกว่าพระโยคาวจรได้กำไรกว่าพระจริง ๆ ซะอีก เพราะ พระจริง ๆ เรียกสมมติสงฆ์ยังไม่เป็นพระเลย แต่นักปฏิบัติที่มุ่งมั่น จะเอาดีพระพุทธเจ้าท่านเรียกว่าพระโยคาวจร เป็นพระแล้วในเมื่อ เราก็ถือว่าเราเป็นส่วนหนึ่งแล้ว เป็นพระอยู่ในตัวแล้ว เราจะพิจารณา อย่างเดียวกันก็ได้ อย่างเช่นท่านบอกว่าบรรพชิตควรพิจารณาเรื่อง ๆ ว่า ตัวเราดีตัวเราโดยศีลได้หรือไม่? เราทบทวนว่าเราบกพร่องนี้ เรา กล่าวโทษใจหทัยตัวเองได้มั๊ย? บรรพชิตควรพิจารณาเรื่อง ๆ ว่าผู้รู้ ดีเราโดยศีลได้หรือไม่? คนที่เขาจริงจริง รู้ว่าเราทำผิดอย่างนี้ เขาตำหนิ ดีเตือนมาได้มั๊ย? เรามีข้อบกพร่องให้เขาว่าได้หรือเปล่า? บรรพชิตควร พิจารณาเรื่อง ๆ ว่า กาย วาจา ใจ ที่ดีกว่านี้ยังมีอยู่ เราต้องทำกาย

วาจา ใจนั้น หมายความว่าสิ่งที่เหนือกว่านี้ยังมี ครอบงำที่เรายังไม่ เป็นพระอรหันต์เข้าสู่พระนิพพานเราหยุดไม่ได้ ต่อให้เป็นพระอรหันต์ แล้วถ้าท่านยังไม่ไปสู่พระนิพพานคือยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็ยังไม่ประมาท ยังดำเนินใจในลักษณะระมัดระวัง คอยจ้องในทางลดละเลิกกิเลสอยู่ เสมอ ๆ เหมือนกับพวกเรานี้แหละ ยิ่งไปได้สูงมากเท่าไร สติปัญญา สมาธิ ยิ่งสูงมากเท่านั้น สมาธิก็ยิ่งเข้มมาก เท่านั้น ไม่ใช่ว่าเป็นแล้วเลิกเลย ดังนั้นว่า กาย วาจา ใจ ที่ดีกว่านี้ยังมีอยู่ เราต้องทำ กาย วาจา ใจ นั้น บรรพชิตควรพิจารณาเรื่อง ๆ ว่า เรายินดีในที่สังัดหรือไม่? หลายน คนนิยมแม้ที่แตกณะระวางไว้ เรายินดีในที่สังัดจริงหรือไม่? บางคนให้อยู่ เงียบ ๆ ปฏิบัตินะ พักเดียวเท่านั้นแหละพุ่งชาน ต้องวิ่งไปหาคนอื่นเขา สังเกตตัวเองให้ดี ถ้าใครเป็นแบบนี้แล้วรีบแกะซะ อาตมาเจอพระมาหลาย องค์แล้วนำสงสารมาก แทนที่โยมติดพระกลายเป็นพระติดโยม ถึงเวลา ต้องตะกายไปเพื่อหาเพื่อนคุย ถ้าหากว่าไม่มีญาติโยมนี้่งุ่นงานเป็นชะมด ติดจันไปเลย ดังนั้นต้องดูตัวเองว่าเรายินดีในที่สังัดหรือไม่? ยิน เติง นิ่ง นอน ให้อยู่ในความสงบ สงัด อยู่เสมอ พระพุทธเจ้าท่านถึงได้กล่าว ไว้ว่าไม่ควรกล่าวถ้อยคำอันเป็นเหตุให้เถียงกัน เพราะการกล่าว ถ้อยคำอันเป็นเหตุให้เถียงกันทำให้ต้องพูดมาก บุคคลที่พูดมาก จิตใจย่อมพุ่งชาน ผู้ที่พุ่งชานย่อมต้องห่างจากสมาธิ มันพาพุ่งไป โน่น ดังนั้นการที่คุยกันดี ๆ นะ มันน้อย กาเลนะ ฆัมมะสากัจฉา สนทนา ธรรมในระยะเวลาอันสมควร มันน้อย ส่วนใหญ่พอเข้าวังได้มันพากันเตลิด เปิดเปิงกลายเป็นเครื่องจานคากา ก็อวาจาอันเป็นเครื่องขวางต่อ ความดี ชวนไปพุ่งชาน แล้วจะไปกินที่โน่น แล้วจะไปเที่ยวที่นี้ แล้วหนัง

เรื่องนั้นสนุกไปกันมัย ? อะโรยงนี่ เดียวก็ตามกันไปเป็นพรวน มันจะพาเสีย บรรพชิตควรพิจารณาเรื่อง ๆ ว่า คุณวิเศษของเรามีอยู่หรือไม่ ? เพื่อที่จะไม่เก้อเขินเมื่อเพื่อนสหธรรมิกของเราได้ถามต้องเอาดีให้ได้ ถ้าไม่ดีเขาถามขึ้นมามันอายนะ อย่างพวกเราประกาศตัวว่าเราเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อดุสิตคำ เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อดัดทำซุง เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อบุญรอดพระราชมหายาน ไม่ว่าจะชื่อไหนก็ตาม นั่นคือครูบาอาจารย์ที่เราถือว่าเลิศแล้ว เป็นครูบาอาจารย์ที่เราเคารพสุดจิตสุดใจแล้ว ไม่ต้องการให้คนอื่นมาปราชมาสแม้แต่กาย วาจา ใจ เพียงเล็กน้อย ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราศิษยานุศิษย์แก่งขนาดนั้น แล้วตัวเราละ ? เราไม่ต้องการให้คนอื่น ดูถูกปราชมาสครูบาอาจารย์ของเรา เรามีอะไรไปอวดเขา ครูบาอาจารย์ของเราแก่งขนาดนั้นนะ คำหนึ่งก็หลวงพ่อดัด สองคำก็หลวงพ่อดัด แล้วเราได้อะไรจากหลวงพ่อดัดบ้าง ต้องพิจารณาอยู่เสมอๆ บรรพชิตควรพิจารณาเรื่อง ๆ ว่าเราทุกคนมีกรรมเป็นของตน ไม่ว่าจะกระทำอันใดย่อมได้รับผลของการกระทำอันนั้น ที่ท่านใช้คำบาลีว่า กัมมัสสะโกมหิ กัมมะทายาทอ กัมมะโยนิ กัมมะพันธู กัมมะปฏิจัสสะระโน มีกรรมเป็นทายาท มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กระทำกรรมใดก็ต้องรับผลอันนั้น กัลยาณังวา ปาปะกังวา ไม่ว่าดีหรือชั่วก็ตาม ตัสสะธรรมา ทายาทา ภาวิสสดี กรรมอันนั้นย่อมเป็นทายาท ตามสืบเนื่องต่อๆ ไป เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเห็นใครดีใครชั่ว ดีเราโมทนาแต่ถ้าเขาทำไม่ดีที่เรียกว่าชั่วเมื่อครุ่นขอให้รู้ตัวไว้ว่าเราทำมาก่อน พอเราก้าวข้ามจุดนั้นมาเราเห็นข้อบกพร่องตรงนี้ เราเห็นว่ามันไม่ดี

อย่างไร เราเห็นว่ามันน่าเกลียดน่าชังอย่างไร แล้วเราไปตำหนิคนอื่น เราทำมาก่อนแล้วคนอื่นมาทำตาม ไอนั้นนะลูกหลานเราเอง ทายาทเราเองที่เขาสืบเนื่องซึ่งกรรมอันนั้น เพราะฉะนั้นคนทำผิดไม่ใช่คนที่น่าตำหนิ เขาเป็นคนที่น่าสงสารมากกว่า สิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกที่ควร เป็นอย่างไรเขายังไม่รู้เลย เราตำหนิเขา มันใช้ไม่ได้ มันควรจะสงสารและหาทางช่วยเขาให้พ้นจากจุดนั้นมากกว่า ตัวเราอยู่ตรงจุดนี้ ก็ไม่ใช่ว่าจะดีทั้งหมด ถูกทั้งหมด มันดีแค่นี้ มันถูกแค่นี้พอกำลังใจเราก้าวขึ้นไปอีกระดับหนึ่งดีกว่านั้นถูกกว่านั้นมันมีแล้ว เรามองย้อนกลับ อ้าว...คราวที่แล้วมันผิดนี้หว่า แต่เรียกว่ามันผิดก็ไม่ถูก ถ้าเรายืนอยู่ในจุดนั้นเราจะเห็นว่ามันดี ว่ามันถูก แบบเดียวกับว่าเวลาเข้าพรรษาพวกเรามาตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ มาตีเว้เข้มตัวเองกันแต่ขนาดเดียวกันคนบางจำพวกมันก็ยังกินเหล้าเมายาอยู่เหมือนเดิม นั้นเขาเห็นว่าดีเขาถึงทำ ถ้าเขารู้ตัวว่ามันไม่ดี เห็นว่าไม่ดี เขาจะไม่ทำสิ่งทั้งหลายเหล่านี้หรอก ทุกคนเขาเห็นว่าสิ่งที่ตัวเองทำดีแล้วจึงทำ ดังนั้นคนที่เขาเห็นผิดเป็นมิจฉาปฏิฐิมมีโอกาสที่จะลงสู่อบายภูมิเป็นคนที่น่าสงสารมาก ไม่ใช่คนที่น่าโกรธน่าเคืองน่าตำหนิ ในเมื่อเขาน่าสงสารอย่างนั้น เราควรที่จะแนะนำให้เขาหันมาสู่ทางที่ดีๆ ถ้าทำได้ก็ควรที่จะแนะนำเขา ถ้าแนะนำแล้วไม่สามารถทำได้แล้วค่อยวางอุเบกขา สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ พระพุทธเจ้าท่านสอนให้พระคิด พิจารณา ทบทวนตัวเอง อยู่เสมอๆ หลวงพ่อดัดก็บอกพวกเราเสมอว่าอย่าสนใจจรรยาคนอื่น ให้กล่าวโทษ ใจหทัยตัวเองเท่านั้น ดังนั้นในช่วง ๓ เดือนของพรรษา เราเป็นนักปฏิบัติ พระทำอย่างไร หลวงพ่อดัดสอนให้พระทำอย่างไร เราก็ทำอย่างนั้นได้ตรวจตรา

ตัวเอง ดำหนิตัวเองอยู่ทุกวัน ก่อนนอนนั่งทบทวน คูศีล ๕ หรือศีล ๘
ของเรา ตรงไหนบกพร่องบ้าง อย่าเข้าข้างตัวเอง บกพร่องแม้แต่นิดเดียว
ก็ต้องโทษตัวเองไว้ก่อน สมัยที่หลวงพ่อยังอยู่เดี่ยวเข็ญสั่งสอนมา ใคร
อย่าคิดว่าหลวงพ่อดีสอน พระองค์ไหนปฏิเสธรองคันั้นถือว่าใช้
ไม่ได้เลย หลวงพ่อสอนอยู่ตลอดเวลาแทบมีหนังสือมี จริยาต่าง ๆ ที่
ท่านแสดงออกเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่พระลูกพระหลาน ที่ฆราวาส
จะเลียนแบบและทำตาม ท่านสอนทั้งด้วยวาจา ทั้งด้วยการทำให้ดู
เป็นตัวอย่าง ถ้าไม่รู้จักว่าท่านเดี่ยวเข็ญเราอย่างไร ไม่รู้จักเลียน
แบบเพื่อทำตามก็เป็นอันว่าเราขาดทุน สมัยที่ท่านเดี่ยวเข็ญอยู่
อย่างนั้น ถึงเวลาเราทบทวนตัวของเราเอง ถ้าหากว่ามันมีข้อบกพร่อง
เราก็แก้ไขตามนั้น แต่ในบางครั้ง อาตมาทวนแล้วทวนอีกหาความผิด
ตัวเองไม่เจอ มันเป็นไปได้อย่างไรที่หาความผิดตัวเองไม่เจอ.. ลงซ้ายลง
ขวา ในที่สุดก็จับยึดให้ว่าเอ็งผิดตั้งแต่เสือกเกิดมาแล้ว ถ้าไม่เกิดมามัน
จะมาทุกข้ออย่างนี้ได้ยังไง เออ ! เอามันให้ได้ ในที่สุดก็หาผู้รับผิดชอบได้
ยึดให้มันเข้าไปให้หมด แล้วเราก็เริ่มต้นแก้ไขใหม่ ในเมื่อเราผิดเพราะ
เราเกิดมาเราก็ไม่ควรเกิดอีก มันจะได้ไม่ผิด เออ ! ก็ใช้วิธีอย่างนี้แต่ว่า
ตอนหลวงพ่อยู่ พลาดหน่อยเดี่ยวท่านตีจมนดินเลย แต่ว่าคืออยู่อย่างว่า
ครูบาอาจารย์ ถ้าไม่รักเราท่านไม่ตีไม่ตำ ถ้าหากว่าท่านยังตียังตำอยู่
แสดงว่าเมตตา ยังอยากให้เราได้ดีอยู่ ไปเจอครูบาอาจารย์ที่ท่านไม่ว่า
อะไรเลยแม้แต่คำเดียวนะ ไม่น่ว่าท่านจะรักเรานะ ท่านอาจปล่อยให้เรา
เป็นไปตามกรรมก็ได้ ดังนั้นช่วง ๓ เดือนนี้ ก็อยากจะให้ทุกคนใช้เป็น
เวลาที่เร่งรัดการปฏิบัติของตัวเอง อาตมาเองก็ไม่รู้จะอยู่ให้โยมดูหน้าได้

นานเท่าไร งานมันเยอะ บางทีก็เจ็บไข้ได้ป่วยหนัก ๆ รู้ตัวอยู่เหมือนกัน
ว่ามันไม่แน่ว่าจะอยู่ได้ เป็นมากขึ้นมาที่ไรก็รู้ตัวอยู่เสมอว่าเราอาจต้องไป
โนเมื่อเจ้าตัวพร้อมที่จะไป พวกเราถ้าหากว่ายึดคนเป็นที่พึ่งก็จะ
ลำบาก เราต้องยึดธรรมะเป็นที่พึ่ง ยึดการปฏิบัติเป็นที่พึ่งอย่างเช่น
ว่าเรายึดหลวงพ่เป็นที่พึ่งแล้วไปยึดร่างกายของหลวงพ่เราก็พลาด
ต้องมานั่งเสียวอกเสียวใจเวลาที่ท่านจากไป แต่ถ้าเรายึดในสังฆานุสติ
คือคุณความดีที่หลวงพ่ทำให้ ระลึกถึงเมื่อไหร่ก็เด่นชัดอยู่ในใจ
ของเรา ท่านเมตตาสั่งสอนอบรมเรามาอย่างไร คำเราอย่างไร หัวเราะอย่างไร
เป่ายานัตถ์อย่างไร ถือไม้เท้าเคาะกะโหลกเราอย่างไร นึกออกหมด พยายาม
นึกภาพเหล่านี้เอาไว้ให้อยู่ในจิตใจของเรา มันสบาย มันชุ่มชื่นใจ แล้ว
ภาวนาของเราต่อไป เป็นสังฆานุสติเต็มระดับ ไม่ต้องเสียเวลาภาวนา
นาน ใครเคยเจอหลวงพ่อก็นึกออกทันที ต่อไปใครไม่เคยเจอหลวง
พ่อดังอิจฉาพวกเรานึกเมื่อไหร่ก็นึกออก มาถึงยังงี้ ทักทายยังงี้
หัวเราะยังงี้ เคี้ยวหมาก เป่ายานัตถ์ อิริยาบถไหน สั่งน้ำมูกยังงี้ นึกออก
หมด มันก็จะได้เปรียบคนอื่นเขาเยอะ รักษาชื่อเสียงพอไว้อย่าให้เขา
ดูถูกดูหมิ่นได้ โดยเฉพาะความสามารถในทางด้าน มโนเมยิทธิ ปัจจุบันนี้
อาตมารู้สึกสงสารทุกคนมาก ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๙ ใช้ผิดกันหมด
มโนเมยิทธิมีคุณวิเศษเหลือเกิน ยิ่งกว่าแก้วมณีที่เป็นโคตรเพชรเสีย
อีก ประมาดราคาไม่ได้ มีคุณวิเศษตรงที่ว่าเราเกาะพระนิพพาน
ได้ การที่จิตเราเกาะพระนิพพานเราเป็นผู้บริสุทธิ์สิ้นเชิงตอนนั้น รัก
โลก โกรธ หลง กิเลสใจเราไม่ได้ เราเกิดโทษกระทบขึ้นมาจากกำลัง
ความเคยชินพุ่งใจขึ้นไปอยู่บนพระนิพพาน เกิดโรคกระทบใจขึ้นมา

อาศัยความเคยชิน ความคล่องตัวใหม่โนมยิทธิขึ้นไปกราบพระบนพระนิพพาน รัก โกรธ หลง เป็นสมบัติของร่างกายเมื่อไม่มีใจคอยปรุง คอยแต่งมันไม่สามารถจะอยู่นานได้ อย่างเก่งนาที่สองนาที่มันก็เจ็บ มันเหมือนกับหมดเชื้อ ไม่มีใครไปคอยใส่ไฟให้มัน ใจเราไปกราบพระอยู่ต่อหน้าพระ เป็นวิธีตัดกิเลสที่ง่ายที่สุด สะดวกสบายที่สุด ตายตอนั้นก็อยู่ที่นั่นเลย หลวงพ่อท่านใช้ความพยายามมาสิบหกสองไชยกับหนึ่งแสนหมากก็ปปีเป็นอย่างน้อยและจนกระทั่งในชาติปัจจุบันนี้ บั้นผีลูกปลุกผีนั่งอยู่หลายสิบปีกว่าจะหาวิธีที่ง่ายที่สุดมาให้ลูก ๆ ปฏิบัติเหมือนยังกับท่านเตรียมอาหารให้พร้อม ๆ ทุกอย่างแล้ววางอยู่ตรงหน้านี้ไม่ตักใส่ปากมันก็โหดร้ายกับพ่อเกินไป แล้วขณะเดียวกันตักแทนที่จะใส่ปากเอาไปละเลงหัวคนอื่นเขาก็มี ดังนั้นวิชาที่พ่อท่านให้ไว้ประเมินราคาไม่ได้ นับเป็นร้อยล้านพันล้านไม่ได้ แต่พวกเราเอาไปใช้สิ่งเดียว เขาให้รู้เพื่อละและมุ่งตรงต่อพระนิพพานอย่างเดียว จิตเกาะนิพพานเป็นการตัดกิเลสที่รวดเร็วที่สุด ไม่มีวิธีไหนง่ายกว่านี้อีกแล้ว ถ้าหากว่ามันเคยชินกิเลสมันก็ขาดไปโดยสิ้นเชิงเองได้ง่าย ๆ เลย คราวนี้พวกเรา ก็เอาไปใช้ผิด ไปดูว่าชาติก่อนเป็นยังไง คนไหนก็พอๆ คนนี้ก็แม่ๆ นี่ก็ลูกๆ นั้นก็แม่ๆ เมียๆ สมายมาก แทนที่จะเลิก ไปฟื้นความสัมพันธ์ใหม่ แทนที่จะละได้กลายเป็นกอดคอกันจมตายทั้งขบวน เห็นแล้วน่าสงสารมาก อยากจะบอกเหลือเกินว่าพวกเราใช้ผิด แต่ว่าขณะเดียวกัน ถ้าหากว่าวาระบุญมันยังเข้าไม่ถึง กรรมมันยังแทรกอยู่ ถึงบอกไปมันก็ไม่ฟังหรอก สมัยก่อนอาตมาก็ทำแบบนี้แหละ ใครให้ดูอะไร ดูให้เขาไปหมด พอเขาชมว่า แหม ! รัซัดเจนแจ่มใสดีจัง เก่งอะไรอย่างนี้ มันพอ

มันอยากจะลอยทั้งตัว ลอยไปลอยมา หลวงพ่อตักบาตรรวงตูปเลย คือวันหนึ่งมันถึงวาระแล้วเข้าไปที่บ้านสายลมเพื่อทำหน้าที่ คั้นนั้นหลวงพ่อกำหนดว่าคุณคนใดที่สามารถทรงกรรมฐาน ๔๐ ได้ ได้อภิญญา ๕ สมาบัติ ๘ หรือวิชา ๒ ห่างนรกแค่ขอบนิ้วกั้น ก็อย่างนั้นะ ไม่ใช่กันตามยาว ได้ยินเข้าหึ่งหอยดเลย ขนาดทรงกรรมฐานได้ตั้ง ๔๐ กองก็ไม่พ้นนรก ถ้ายังตัดกิเลสไม่ได้ แล้วท่านก็บอกต่อไปว่า วิธีที่จะพ้นมีวิธีเดียว คือต้องเป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป แล้วท่านก็เทศน์ต่อไปว่าควรจะทำปฏิบัติอย่างไร บอกให้เคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์จริง ๆ ให้ตั้งใจรักษาศีลทุกสิกขาบทให้บริสุทธิ์ คิดว่าตายแล้วจะไปพระนิพพานง่ายแค่นี้แหละ ง่ายจนนึกไม่ถึง แล้วพวกเราก็ทำเลยไปทุกที่มันง่ายเกินไปเดี๋ยวคนเขาจะไม่ชมว่าเก่ง ก็เลยก้าวผ่านของดีไป หนังสือหลวงพ่อกุหลาบ เทปหลวงพ่อกุหลาบ ลองไปอ่านดู ฟังดู เราจะได้อะไรใหม่ ๆ ขึ้นมาอยู่เสมอ จะเป็นจุดที่สะดุดหูเราอยู่เสมอ ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านั้นอ่านแล้วไม่เจอ ฟังแล้วไม่ได้ยิน เพราะว่าเราทำถึงตรงไหนกำลังมันจะจจจจอยู่ตรงนั้น พอหลวงพ่อกล่าวถึงตรงนั้นมันก็จะกระทบใจเรา กระทบตาเรา แต่ถ้าเรายังทำไม่ถึงมันก็จะเลยไปเฉย ๆ ดังนั้นตำราอย่างทั้ง โดยเฉพาะตำราของหลวงพ่อกุ หลวงพ่อกุ หลวงพ่อกุแทบจะทั้งหมดท่านแทรกวิปัสสนาญาณไว้เกิน ๘๐% ไม่ต้องเสียเวลาพิจารณาเอง อ่านแล้วฟังแล้วตัดสินใจตามไปได้เลย ได้ประโยชน์ล้วน ๆ ถ้าเราไปพิจารณาเองบางทีปัญญามันไม่ถึง นึกไม่ออกเสียด้วยซ้ำไปว่าจะนึกต่ออย่างไร ดังนั้นภายในพรรษานี้ อยากจะให้พวกเราเดี่ยวเชษฐตัวเองให้มาก ๆ เข้าไว้ ชี้แจง

มานานเต็มทีแล้ว ชีก็เลยจนพอดายไปทั้งองค์แล้ว มันจะชีก็เลยจต้องจน
อาดมาตายไปอีกก็เกินไป ขยันขึ้นมาหน่อยหนึ่ง ให้มีไฟขึ้นมาหน่อยหนึ่ง
ไม่ต้องไปเกรงใจว่ากิเลสมันจะเศร้าหมอง ตีมันให้ตายไปเลย มันตาย
เมื่อไรเราก็ตายเมื่อนั้น ถ้ามันยังอยู่เมื่อไรก็บังคับเราต่อไป กลายเป็น
ทาสของมันต่อไป พ่อสอนอย่างไร พระทำอย่างไร เราที่เป็นพระโยคาวจร
อยู่ที่ทำอย่างนั้น ท่านเคยอบรมพระ ท่านบอกว่าพวกแกไปไหนก็บอก
ว่าทำซุง ๆ แกเอาซุงดี ๆ หรือซุงผุ ๆ ไปอวดเขา ถ้าซุงผุ ๆ ไปอวดเขา
ก็ขายหน้าพ่อใช้มั๊ย ? มันต้องเอาซุงดี ๆ ไป หรือถ้ามีฝีมือก็แกะสลัก
เป็นเรือสุพรรณหงส์ไปเลย ถ้าทำได้ยังงั้นพ่อจะดีใจมาก สิ่งทั้งหลาย
เหล่านี้จริง ๆ แล้ว หลวงพ่อท่านก็บอกไว้แล้วว่า ถ้าเราไม่ทิ้งอภิญญา
สมาบัติท่านก็จะอยู่กับเราตลอดเวลา ลูกอยู่ไหนพ่อก็อยู่ด้วยพร้อมจะ
ช่วยลูกทุกประการ ท่านบอกไว้ชัดแล้ว แต่ว่าส่วนใหญ่แล้วพวกเราจะใช้
ผิดหรือไม่ก็โดนกิเลสหลอกแล้วก็ไปทำอย่างอื่นแทน

ถาม : .....
ตอบ : ปล่อยปลา ส่วนใหญ่ที่ปล่อยปัจจุบันนี้ก็พวก ปลาตุก
ปลาช่อน ปลาหมอ พวกนี้จะอดทนกว่าเขา มันไม่ตายง่าย ๆ แล้วบางที
คนที่เราใช้ให้ไปปล่อย เขาไปเจอปลาหงายท้องผลิ่งแห้งแก็กก็กำลังใจตก
เลยต้องหาที่มันอืด ๆ หน่อย แข็งแรงหน่อย เชื่อว่าปล่อยไปแล้วรอดแน่ ๆ
เพราะพวกปลาตุก ปลาช่อน ปลาหมอนี้ เขามีความสามารถพิเศษคือเก็บ
อากาศไว้กับเหงือกตัวเองได้เยอะ เขาจะเดินทางบนบกแห้ง ๆ นี้ได้ไกล
ได้เป็นชั่วโมง ๆ เลย ดังนั้นที่เขาใส่กาละมังเอาไว้ มันมีน้ำขลุกขลิกอยู่ข้าง
เขาเลยอยู่ได้สบาย แต่ว่าปลาพวกนี้ก็แพง โดยเฉพาะปลาช่อนก็แพง

คิดเป็นกิโร ถ้าปลาไซ้ก็จะแพง ฤดูนี้มันเลยแล้ว ปลาไซ้จะเป็นช่วงน้ำ
หลาก ๆ ใหม่ ๆ ฝนลงใหม่ ๆ นี้ปลาไซ้จะออกเยอะ ถ้าช่วงนั้นราคาจะแพง
หน่อย

ถาม : .....
ตอบ : เพิ่งกลับจากพม่ามา การไปพม่าวงวัดนี้มันมีของแปลก ๆ
หลายอย่างเหมือนกัน โดยเฉพาะตอนที่นายกทักษิณอยู่พม่า ทางด้าน
พม่าเขาเล่นไสยศาสตร์หนักกว่าที่เราคิด ทำทุกอย่างเลย กระทั่งวันเวลา
ที่ของเราเป็นฝ่ายไปเยือนว่าเมื่อไหร่ อย่างไร นี่มันจะเป็นฤกษ์ที่ดีแก่
เขาเนาะ ที่กิน ที่อยู่ อาหารอย่างไหนที่มันจะอยู่ในลักษณะที่เรียกได้ว่าทำ
แล้วมันสะกด มันจะข่มฝ่ายไทยได้ทำเตี้ยวันนั้นหมด กระทั่งต้นไม้ที่นายก
ทักษิณปลูกก็ยังเอาต้นโคกมาให้ปลูก

ถาม : คนทำนี่เป็นผู้นำของเขาหรือครับ ?
ตอบ : คือพวกหมอไสยศาสตร์จะเป็นคนแนะนำ แล้วทางด้านนี้
ก็จะจัดการตามที่เขาแนะนำมา มันเล่นกันหนักขนาดนั้นจะอยู่ในลักษณะ
ที่วาดคไทยไม่ให้โง่หัวขึ้นเลย มีอะไรก็ต้องอ่อนน้อมถ่อมตัวยอมเขาอยู่
ตลอดอดอย่างนั้น ดู ๆ แล้วมันน่าสนุกดี เราไปป่วนงานของเขาเลยไปโดน
จับซะ เขาแจ้งข้อหาตลกมาก ข้อหาถ่ายรูปแบกของรัฐบาล เอาไปสอบ
สวน ๒ ชั่วโมง พ่อไม่ได้อะไรเลยมันต้องเอารถไปส่งเรา สบายไม่ต้อง
จ่ายค่าแท็กซี่

ถาม : .....
ตอบ : คือที่บ้านเขาเมืองเขาเป็นเรื่องของไสยศาสตร์ เรื่องของ
โหราศาสตร์ เรื่องของการถือฤกษ์ถือยามของเขานี้ยังเข้มข้นมากเลย

วันไหนวันจมนวันไหนวันลอย ดีแก่ตัวไม่ดีแก่ตัว ควรเดินทางไม่ควรเดินทาง เขาทำอย่างนั้น ของเราเองเคยชินกับการมาถึงก็มีรถออกตามเวลานั้นไปถึงเขาบอกวันนี้วันไม่ตรอกไม่ออก เราก็บึ่งแล้วไปไม่ได้ โอ้โห..มันเอากันหนักขนาดนั้นนะ เขาเชื่อถือกันอย่างชนิดฝังจิตฝังใจเลย ของเราก็มีเขาเรียกยามอุบากอง อุบากองนั้นจริงๆ คืออุบาเก็ง อุ ก็แปลว่าท่านหรือว่านายสำหรับผู้ทีอาวุโสหน่อย แก่โดนจับได้ในสมัยที่รบกับไทยแล้ว ก็ติดคุกไทยอยู่แล้วก็เอาไอ้วิชานี้มาเผยแพร่ เขาติดตามฤกษ์ตามยามของเขานั้นแหละ พวกเราอาจจะเคยเห็นที่มันมีจุดๆ แล้วก็มีการบาท อะไรพวกนั้นแหละ ที่เขาว่า..

ศุภย์หนึ่งอย่าพึงจร	แม้ันรารอนจะอัปรา
สองศุภย์เร่งยาตรา	จะมีลาภสวัสดิ
สามศุภย์จะพูนผล	จรดลลาภมากมี
สี่ศุภย์พูลสวัสดิ	ภัยพิบัติลาภไม่มี
กาเกบาตตัวอัปรีย	เร่งจรรีจะอัปรา

ปรากฏว่าอุบาเก็งเขาแหกคุกตามฤกษ์ปลอดของเขา แล้วเขารอดไปได้ แต่ว่าก่อนไปเขาถ่ายทอวิชานี้เอาไว้ให้กับเพื่อนที่ติดคุกด้วยกันที่เป็นคนไทย เพื่อนคนนั้นสักคิดแขนเอาไว้ พอออกมา ก็เอามาเผยแพร่เลยเรียกว่ายามพม่าแหกคุกหรือยามอุบากอง แล้วคนไทยเราออกเสียงไม่ค่อยชัดเจน อุบาเก็งก็เลยกลายเป็นอุบากองไป ทางด้านโน้นเขาถือฤกษ์ถือยามถืออะไรทุกอย่าง แล้วเขาคิดว่าเวลาเราทำอะไรที่ทำแบบสังเดช ไม่มีฤกษ์ไม่มียาม พระผู้ใหญ่ทางด้านโน้นแรกๆ เขาไม่เชื่อถือหรือก มางานวาง

ศิลาฤกษ์โบสถ์แล้วบรรจุพระบรมสารีริกธาตุนี้ละ เขาเห็นเราทำตามแบบพระพุทธรเจ้า..จะเรียกว่าแบบพระพุทธรเจ้าก็ได้เพราะว่าหลวงพ่อกำหนดองตามตรงอยู่แล้วว่าทำอย่างไรการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุถึงจะถูกต้องและสมเกียรติยศที่สุดใช่ไหม? มันต้องมีการบรรจุโดยการปูผ้าขาวชั้นแล้วชั้นเล่าอะไรอย่างนั้น แล้วมีการบรรจุของมีค่าแล้วถึงเฝ้าลงแล้วก็ปูผ้าขาวทับก็ชั้นต่อก็ชั้น ระหว่างแต่ละชั้นจะมีการใช้น้ำหอมโปรยเป็นพุทธบูชา อยู่ตลอดทำตามแบบนั้น ตอนแรกที่ไม่ได้ทำตามแบบนั้นก็คงตั้งเครื่องบวงสรวง อาจารย์ใหญ่ยานิกะพูดง่ายๆ ว่าท่านจอมมหาตั้งแต่ยังเป็นเณรอยู่ปัจจุบันอายุ ๖๙ ก็เท่ากับว่าพรรษาท่าน ๔๙ พรรษาแล้ว เป็นอาจารย์ของบรรดาครูบาอาจารย์ เจ้าอาวาสหรือระดับเจ้าคณะปกครองในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกศิษย์ท่านหมด ที่ท่านมานั้นท่านมาเพราะว่าท่านต้องการให้เราช่วยเหลือเกี่ยวกับการก่อสร้างท่านบ้างท่านก็อดสำทมา แต่มาแล้วความเป็นอาจารย์ใหญ่ ความเคยชินมันก็กว้างซะจนเคยตัวของเราดตกลงกันว่าบรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้ววางศิลาฤกษ์แล้วก็จะบวชพระฉลอง ของท่านเองท่านจะบวชพระก่อน ปรากฏว่าฝนมันกระหน่ำตั้งแต่ตี ๔ จนกระทั่งฉันเช้าเสร็จแล้วมันก็ยังตกไม่เลิกเลยบวชพระไม่ได้ แต่ของเรารื้อโบสถ์ลงมาหมดแล้วทำแต่ฐานรอไว้้อย่างเดียว มันจะมีแต่ฐานโบสถ์กับฐานวิหาร ๒ อย่างที่ใหญ่รออยู่เรียบร้อยแล้วหลังคาไม่มี แน่จริงก็บวชไปซิ ฝนมันตกไม่เลิกท่านเองก็คือจะบวชให้ได้ มาล้อมบี่เราเป็นการใหญ่ บอกว่าแล้วแต่ท่านอาจารย์ครับ ถ้าคิดว่าบวชได้ก็เชิญ แต่ว่าผมจะบวงสรวงตามแบบของหลวงพ่อก เราที่ตั้งโต๊ะกลางฝนปูผ้าขาวกลางฝนนั้นแหละ พอยกเครื่องบวงสรวงขึ้นแรกออกมา

บิ๊บบนก็หยุดเลย นั่นแหละท่านถึงยอมรับไปคุยกับพระผู้ใหญ่ด้วยกัน บอกว่าตอนนี้ยอมรับแล้วว่างานนี้มันสำคัญอยู่ตรงอาจารย์สุธรรมะ คือหมายถึงเราแหละ กับครูบาน้อยเขาจริงๆ ก่อนหน้านั้นเขาไม่ยอมรับที่นี้พอถึงเวลาแล้วเราบรรจุพระบรมสารีริกธาตุตามแบบของหลวงพ่อกัน จะเป็นการบรรจุที่มีผ้าขาว ๘ ชั้น ปูมันชั้นแล้วชั้นเล่าสนุกสนานกันไปเลย ญาติโยมเขาไปรยเงิน ไปรยทอง ข้าวดอกดอกไม้อะไรกันเต็มไปหมด พอทำตามแบบแล้วเขาถึงได้รู้จริงๆ แล้วของเรามีแบบอย่างของครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องอยู่ ก่อนหน้านั้นคิด ท่านคิดว่าคนไทยไม่ถือฤกษ์ ถือยามอะไรที่ดีเหมือนเขา แต่ความจริงของเราๆ ถือฤกษ์สะดวกแต่อันไหนที่หลวงพ่อบอกว่าดีมันไม่เกินวิสัยของเราทำได้ไม่ยากนักเราก็ทำตามนั้น เขาถึงได้ยอมรับว่าของเราก็เป็นศิษย์มีครูเหมือนกัน ไม่ได้มีอย่างที่ท่านคิด เสร็จแล้วท่านนาวินบอกว่าทำไมอาจารย์ไม่บอกเขาว่าผมทำแบบนี้แหละผมถึงมีเงินมาสร้างวัดขนาดนี้ บอกว่าชินบอกมัน มันก็ขอเราอ่วมเท่านั้น (หัวเราะ) อุตสาหะไปเอาคัมภีร์สวดกรรมวาจาโบราณมา กรรมวาจ คือกรรมวาจา ทางฝ่ายพม่านี้เขาไม่ได้เอาความรู้เก่งแค่ไหนแม่แต่อักขระแคไหนก็ตาม เขาจะถือตำราเข้าไป แล้วตำราเขาจะจะมีไม้ก็แผ่น คือว่าถ้าบวชพระก็จะเอาแผ่นที่สวดเกี่ยวกับบวชพระเข้าไป ถ้าหากว่าสวดกฐินก็จะเอาแผ่นที่สวดกฐินเข้าไป สวดอัปภาณก็จะเอาแผ่นที่สวดอัปภาณเข้าไป คัมภีร์นี้มันเป็นคัมภีร์ที่เขาตั้งใจทำการบูชาพระรัตนตรัย จารึกในลักษณะว่าจารึกธรรมะเป็นการบูชาพระรัตนตรัย เขาทำงานมาก คัมภีร์ที่เขาภาวนายท่านบอกว่าทางฝั่งพม่านี้เขาอยากได้กันมากเพราะเป็นคัมภีร์เก่าโบราณ ส่วนใหญ่แล้วที่ได้ไปจะเอา

ไปหลอมทำเป็นวัตถุมงคล เพราะว่ามันเป็นโลหะไม่ทองเหลืองก็ทองแดง ปิดทองแล้วเขียนอักขระลายมือคงงามมากแถมยังวาดลวดลายอะไรเอาไว้อีก คือเขาทำเต็มที่เป็นการถวายเป็นพุทธบูชาคัมภีร์อันนี้ได้มาจากเจดีย์ไจ้ชานลาน ไจ้ชานลานแปลว่าสยามพ่าย คือแพ้เขา สมัยพระนเรศวรยกทัพไปตั้งใจจะตีพม่า พม่ารู้ว่าสู้ไม่ได้ก็เลยออกอุบายว่ารบกันคนตายทั้ง ๒ ฝ่ายใช้มัย ..ไม่ได้ประโยชน์อะไร เรามารบกันโดยธรรมยุติดีกว่า คือสร้างเจดีย์แข่งกันภายในเวลา ๑ คืน ถ้าหากว่าใครสร้างเจดีย์เสร็จก่อนก็เป็นฝ่ายชนะ ถ้าพม่าชนะไทยต้องยกทัพกลับห้ามแตะต้องอะไรของพม่า ถ้าไทยชนะพม่าจะมอบบ้านมอบเมืองให้โดยที่ไม่ต้องเสียเวลารบกัน คนไทยก็ตกลง ในเมื่อตกลงพม่าวางแผนอยู่แล้วให้ไทยสร้างที่เนินฝั่งเมืองมะละแหม่ง ตัวเองข้ามฝั่งอ่าวเมาะตะมะไปสร้างทางเมืองเมาะตะมะ เราเล็งด้วยสายตาแล้ว อ่าวช่วงนั้นมันประมาณ ๓ ไมล์มองแทบจะไม่เห็น ปรากฏว่าพอใกล้สว่างทางไทยมองไปเจดีย์พม่าเสร็จแล้วชาวโพลองเลย ก็ต้องยกทัพกลับตามสัญญา ปรากฏว่าพม่ามันแหกตาเอามันใช้ไม้ไผ่ทำโครงแล้วเอาผ้าขาวพันๆ ขึ้นไปเท่านั้น ของไทยเราสร้างไปตั้งค่อนองค์แล้วทิ้งเอาไว้พม่ามาบูรณะต่อเติม เติมยอดฉัตร เติมอะไรไปกลายเป็นแบบพม่า ถ้าเราเอามือปิดยอดฉัตรแล้วจะเห็นว่าเป็นองค์เจดีย์ไทย อันนี้ถ้าถ่ายรูปมาอยู่ในอัลบั้ม พอไทยเรายกทัพกลับพม่าก็รีบสร้างของมันให้เสร็จแล้วก็มาบูรณะของเราจนเสร็จเรียกว่าเจดีย์สยามพ่ายมาจนทุกวันนี้ คือไทยแพ้เขาอะ คราวนี้เจดีย์นี้พอมันผ่านมาระยะเวลาจากโน้นมาจนถึงปัจจุบัน สมัยพระนเรศวรมาจนถึงนี้ก็ประมาณเกือบๆ จะ ๔๐๐ ปีแล้วมั้ง..ใช้มัย? กรุงเทพฯก็ ๒๐๐ กว่าปีแล้วนี่

กรุงธนบุรีอีก ๑๕ ปี อายุจะอยู่ราวๆ สัก ๔๐๐ ปี เจดีย์เคยพังลงมาที่หนึ่ง
สิ่งที่เขาบรรจุไว้กลายเป็นพุทธรูปขนาดตอนสร้างเจดีย์มันมีคัมภีร์กรรมวาจ
เล่มนี้อยู่ ทำด้วยทองเหลืองหรือทองแดงก็ไม่ทราบนะ ปิดทองอย่างงาม
เลย เขียนลาย เขียนอักษรระจงงามมากใครๆ ก็อยากได้เพราะทางโน้น
เขาถือว่าเป็นของขลัง เขามันใจถึงขนาดว่าอาวฐุเป็นชนิดไหนก็ตาม ยิ่งไม่
ออก ส่วนใหญ่เขาจะไปหลอมทำเป็นวัตถุมงคลหรือไม่ก็ตัดไปม้วนเป็น
ตะกรุด อาจารย์ยานิกะเอามาถวาย บอกอาจารย์สุธรรมะความจริงแล้ว
คัมภีร์เล่มนี้มีโครงการจะถวายสมเด็จพระเทพฯ (มีงหากูกให้กูแล้ว...
หัวเราะ) มีโครงการจะถวายสมเด็จพระเทพฯ แต่ผมบอกลูกศิษย์ว่า
ผมขอเถอะผมจะไปถวายอาจารย์สุธรรมะ จะขอเงินมาสร้างโบสถ์ซักหลัง
๕๐ แสนพม่าก็อยู่แล้วเขาว่าอย่างนั้น ๕๐ แสนพม่ามันก็ ๕๐ ล้านพม่าไซ
มัย? ๕ ล้านพม่ามันแหละ เขาตีราคาขนาดนั้น เมื่อประมาณปี ๒๕๓๘
ท่านชาติชายเดินทางไปพม่าครั้งแรกของท่าน ท่านไปถึงย่างกุ้งก็
ปรากฏว่ามีเจ้าอาวาสวัดที่ย่างกุ้งสร้างวัดอยู่แล้วไม่มีทุนทำต่อก็เอาคัมภีร์
กรรมวาจเก่านี้มา แต่ว่าเล่มนั้นอายุประมาณ ๖๐ ปีเท่านั้นเขาตีราคา
๒๐๐,๐๐๐ บาทไทย ๒๐๐,๐๐๐ บาทไทยก็ราวๆ ๒๐ แสนพม่าปี ๓๘ท่าน
ชาติชายก็บอกว่าผมเองไม่มีปัญญาหรือจะพาไปหาอาจารย์ของผม
คราวนี้เขามาถึงเจดีย์แล้ว แล้วกล่าวว่าท่านชาติชายจะหลอกมาเพื่อจะ
อมคัมภีร์นี้ซะ เขาก็เลยเดินทางกลับอย่างกุ่มไป เราก็บ่ายไม่ต้องจ่าย
๒๐๐,๐๐๐ ปรากฏว่างวดนี้ได้มาเก่ากว่าอีกประมาณ ๔๐๐ ปีได้ ท่าน
อาจารย์ใหญ่ยานิกะทำหนังสือรับรองมาเลยว่าเป็นของที่ท่านถวายมาเรา
ไม่ได้ขโมยวัตถุโบราณออกนอกประเทศ เขากลับพวกท่านตรวจเจอ

ปรากฏว่าเราถือเดินเที่ยงๆ มาไม่มีใครถามสักคนหนึ่งเลย หนังสือรับรองก็
คากระเป่าอยู่ไม่ได้ใช้เก็บอยู่ที่วัดไม่ได้เอามา นั่นแหละสิ่งที่เขาเชื่อถือ
ยึดถือมันยังมีอยู่มากต่อมากด้วยกัน แต่เราเองเอามาแล้วก็ตั้งถวาย
บูชาหน้าพระเลย อย่าลืมนะคัมภีร์พระธรรมนะคุณ เอาไปหลอมเป็น
วัตถุมงคลหรือเอาไปตัดทำตะกรุดก็คือทำลายพระธรรมไซ่มัย? แต่
ทางด้านโน้นของเขาเรื่องนี้ทำไมมันหยาบนักไม่รู้ เขาไม่ค่อยรู้สีกรู้สา
กันหรอกเขาจะว่ากันทำเดียนั้นแหละ พอรู้ว่าเราได้มาอาจารย์ใหญ่
ธัมมเสนะย่องมาขอดูเป็นคนแรกเลย ทั้งๆ ที่อาจารย์ใหญ่อยานิกะท่าน
บอกว่าคุณรอเอาไว้ตอนไม่มีคนแล้วค่อยแกะดูไม่งั้นถ้าเขารู้เข้าเดี๋ยวพัง
เขากลับว่าเรื่องมันจะลือออกไป เพราะว่าคัมภีร์เล่มนี้พอได้มาเขาเก็บ
เงียบเลย รออยู่อย่างเดียววาระสำคัญๆ เมื่อไหร่แล้วถึงจะเอาออกมา
โชว์กัน อาจารย์ใหญ่แกลไปตามเค้นคอลูกศิษย์แกลเอามา ลูกศิษย์ลูกหาแกล
ตั้งทั่วบ้านทั่วเมืองเลย โดยเฉพาะครูบาใหญ่เมียงจิงเป็นพระที่ตั้ง
มหาศาล แต่ตั้งทางอะไรรู้มัย? เป็นหัวหน้ากองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ
(หัวเราะ) นั่นลูกศิษย์ของอาจารย์ยานิกะท่าน ครูบาใหญ่เมียงจิงนี้ท่าน
เก่งทางอภิญาแต่ว่ามันเป็นโลกียอภิญา อาวฐุทุกชนิดไม่ได้รับ
ประทานท่านหรือ คราวนี้พอทหารมันตั้งใจจะแยกจากกะเหรี่ยงคริสต์
ของโบเมียะมาเข้ากับฝ่ายรัฐบาล มันต้องจัดตั้งกองกำลังที่มีการบังคับ
บัญชาตามลำดับชั้นให้เสร็จเรียบร้อยก่อน ทางรัฐบาลถึงจะเชื่อถือและ
เซ็นสัญญากับตัวหัวหน้าใหญ่ มันไม่รู้จะเอาใครมันเอาครูบาเมียงจิงมา
เป็นหัวหน้ากองกำลังเล่นเอาพระเตือดรอน อยู่ๆ มันลากเอาไปเป็นหัว
หน้ากองกำลังทหารเฉยเลย ตอนนีทางด้านโน้นกะเหรี่ยงก็แยกออกเป็น

หลายสายเหลือเกิน กระเหรียงคริสต์ของโบเมียะยังอยู่เขาเรียกทหารป่า เพราะพวกนี้เข้ากับรัฐบาลไม่ได้เจอหน้าเมื่อไหร่ก็ยิงกัน วันที่เดินทาง กลับนั้นพอเราไปถึงเวสาลีบีบก็จะเข้าที่พัก เจ้าของแพพักมันก็ทำอะไร ไม่ถูกมือสั่นตื้นสั่นอยู่ เขาบอกว่าทหารปามันออกมาแล้วทหารพามันมา มันเพิ่งจะยิงกันก่อนเท่านั้นมาจิตใจเดียวนี้แหละ ตัวเองยังคงใจมือตื้นสั่นทำอะไรไม่ถูกอยู่ ขนาดทองเงินยังทองผิวดทองถูกเลย (หัวเราะ) แล้วก็ ทหารกระเหรียงคริสต์ของโบเมียะส่วนหนึ่ง แล้วก็ทหารกระเหรียงพุทธ ภายใต้การนำของครูบาเมียงจิงส่วนหนึ่ง ทหารกระเหรียงพุทธภายใต้การ นำของนายพลชอตุ้มแสบส่วนหนึ่ง ได้การนำของนายพลชอตุ้มแสบ นี้จะวางอาวุธต่อรัฐบาลโดยสิ้นเชิงเลย นายพลชอตุ้มแสบความจริงเป็น ผู้บังคับกองพัน พอยอมวางอาวุธต่อเขา รัฐบาลรับเข้าเป็นทหารก็เลย ตั้งให้เป็นนายพล แล้วก็นายพลพะได้อ่องซานนี่เป็นกระเหรียงคริสต์ยอม วางอาวุธเหมือนกัน แล้วก็มาผู้พันชออ่องจิวินที่สนิทกันมากทุกวันนี้ เข้า-ออกนี้อาศัยบารมีแบนะ รายนี้ยอมเซ็นสัญญาสงบศึกเฉยๆ แต่ไม่ ยอมวางอาวุธ จะมีของทางด่านครูบาเมียงจิงที่ว่าไม่ได้วางอาวุธเหมือน กันแต่ว่ายอมเซ็นสัญญาเข้าร่วมกับฝ่ายรัฐบาล เฉพาะกระเหรียงอย่าง เดียวก็แตกแยกออกจนนับไม่ถ้วน พวกนี้ก็เลยต้องเสาะหาสิ่งต่างๆที่เป็น วัตถุประสงค์ที่เขาเชื่อมั่นว่าขลังแน่ๆ เอาไว้ติดตัว ของเราไปครั้งแรก ไม่มีอะไร พอครั้งที่ ๒ พวกทหารกระเหรียงพุทธพร้อมลูกน้องพร้อมผู้พัน ชออ่องจิวินมันมากันบานเลย สงสัยว่ามาทำอะไรกัน? มันมาขอพระดอน ที่ไปครั้งแรกเอาเหรียญสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปฝากครูบาน้อยไว้ บอกว่าให้ แจกญาติโยม ปรากฏว่าพวกนี้มันมาครูบาน้อยก็แจกพวกทหารไป

เสร็จแล้วมันจับกระเหรียงคริสต์ได้คนหนึ่งเอาไปสอบสวนตัดสินโทษ ประหาร เจ้านั้นก็กระว้าง ไรก็ตายแน่แล้วในเมื่อตายแน่แล้วมันก็สู้ มันแย่ง อาวุธทหารกระเหรียงพุทธแล้ววิ่งหนีเข้าป่า พวกนี้มันมั่วแต่ตกตะลึงอยู่ยังไม่ทันก็ต้องตามล่ากัน ล่าไปล่ามาไปถึงชุมหมิงที่ซุดแร่เป็นหมิงร้าง มีต้นไม้ขึ้นเต็มไปหมด ไอนั้นมันซ่อนในชุมหมิงพวกนี้ไม่รู้พอผ่านไป ได้ยินแต่เสียงนกปิ่นมันสับแซะๆ หาดตัวไม่เจอ พอเจอก็รุมกันซัดโวชะละ เป็นบะช่อไปเลย พอไปตรวจปิ่นมันเขาบอกว่าหนาวเลย กระสุนทุกนัดมี แต่รอยสับหมดแต่ไม่ลั่นสักนัดเดียว สรุปได้ว่ามีของดีอยู่อย่างเดียวกับคือ เหรียญสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ไปรับมาจากครูบาน้อย พอเอาออกมาไปมันแห่ กันมาอย่างชนิดที่เรียกว่ามีเท่าไรก็ต้องให้มันเท่านั้น งวดนี้ผู้พันแกลไม่ วางแกมมาอยู่ที่ด่านเจดีย์สามองค์เห็นว่าคงจะเกี่ยวกับเรื่องปิดด่าน-เปิด ด่าน เขาให้ผู้กองวินหย่งไปแทน พาลูกน้องไป ๑๐ คน บอกใช้ยิงก็ได้ ใช้ให้เป็นทาสไปเลยก็ได้ คือเอามาดูแลรักษาในงานก็ได้หรือว่าใช้งานได้ ทุกอย่าง คือคนเราเวลาศรัทธาแล้วก็กลายเป็นว่ามีอะไรก็ยอมทุ่มเท ตัวผู้ พันเองแกลเป็นนักศึกษาทหารการกตขี่ของรัฐบาลไม่ได้เลยจับปืนเข้าป่า ๒๐ กว่าปี กว่าจะออกจากป่ามาก็แก่แล้ว ๔๐ กว่าจะ ๕๐ แล้ว ปรากฏว่า แพนที่รักกันตั้งแต่สมัยที่เป็นนักศึกษายังรออยู่เลยก็เลยแต่งงานกับ คนแกลเป็นเพื่อนกันต่อไป (หัวเราะ) แก่ต่อแก่ด้วยกันเห็นปนๆ ว่าอยากมี ลูกก็คงมีไม่ไหวแล้ว (หัวเราะ) ตัวเล็กๆ นิดเดียว ในฐานะของแกลปัจจุบัน นี้ลักษณะเหมือนกับเป็นแม่ทัพภาค เพราะว่าคุมตั้งแต่ด่านเจดีย์สามองค์ ขึ้นไปยันแม่สอดเลย ทุกเมืองตั้งแต่ด่านเจดีย์สามองค์ถึงแม่สอด อยู่ภายใต้กองกำลังของผู้พันชออ่องจิวิน แกลยังเป็นผู้พันอยู่เป็นนายพลไม่ได้

เพราะว่าแกไม่ยอมวางอาวุธ ถ้าวางอาวุธพม่ามันตั้งให้เป็นนายพลเลย
อย่างนายพลชอตูมูแซ นายพลพะได้อ่องซานพวาวางอาวุธมันตั้งให้เป็น
นายพลเลย ที่นี้พอเขาถือในเรื่องเหล่านี้แล้วก็พยายามเสาะหากัน มีของดี
ที่ไหนมันก็ไปที่นั่น โดยเฉพาะของจากฝั่งไทย พวกนายพลชอหม่อง
นายพลชินยูนท์นี่ถึงเวลามีอาจารย์ดี ๆ จากฝั่งไทยข้ามไปเขาก็จะเชิญ
ไปจับที่บ้าน ให้ไปสวดไปอะไรในลักษณะตัดเคราะห์ ตัดกรรม เสริมดวง
ชะตาอะไรให้เขาทุกที ช่วงที่ไปพอดีตรงกับนายกทักษิณท่านไป เมื่อ
ตรงกับนายกทักษิณท่านไป เรพอดีไปไหว้เจดีย์ชเวดากอง เจอคณะ
ของนายกเขาก็ถ่ายรูปนายก โดนสายลับมันลือคั่วไปมันแจ้งข้อหาว่า
ถ่ายรูปแขกของรัฐบาล ก่อนที่มันจะปล่อยตัวมานั้นมันถ่ายรูปเอาไว้เป็น
หลักฐาน ช่วงมันถ่ายรูปเรพอดีมันเกิดคันขึ้นมาหมันใส่มันเรื่องมากนักก็
เลยตั้งใจว่าไม่ให้ติด ไปกับพระ ๒ พระवास ๒ รูปแรกตั้งใจว่าไม่ติดทั้ง
หมด ส่วนรูปที่ ๒ ตั้งใจไม่ให้ติดคนเดียว กว่ามันจะใช้งานฟิล์มม้วนนั้น
หมด กว่ามันจะล้างออกมา เราก็กลับมาเมืองไทยแล้ว คราวนี้มันคงพลิก
แผ่นดินหาว่าพระองค์นี้อยู่ที่ไหน คราวหน้าเอ็งถ้ามาจะเตะมันทีละคน ๆ
เลย ตอนนี้เป็นต่อแล้วนี่ พอถึงเวลาเขาคถานเข้ามาหาแปลว่าเขาต้อง
จ้อเราแล้ว แต่ตอนนั้นมันจับเรา (หัวเราะ) ท่านนาวินเขาบอก อาจารย์ไป
แกล้งมันอย่างนั้นนะมันมี ๒ อย่างคือว่า ถ้าไม่กลับไทยซะก่อนก็ไม่ได้
กลับเลย มันไม่ให้กลับนะมันเอาเก็บไว้ให้อยู่พม่ามันแหละ คราวนี้ของเรา
มันใจว่ารูปของมันงานพวกนี้มันไม่ได้ใช้บ่อย มันก็คาม้วน คาฟิล์มคา
กล้องมันอยู่ กว่ามันจะใช้งานหมดเราก็มานอนตีแปลงเมืองไทยนานแล้ว
ไม่กลัวมันหรือก นิสัยส่วนตัวสันดานมันเป็นอย่างนั้น หมั่นใส่ใครแล้ว

จะแกล้งเขาเรื่อย แกล้งมันมาหลายยกแล้วพวกพม่า แกล้งซะจนเข็ดไป
ตาม ๆ กันพวกเจ้าหน้าที่ที่หลวงพ้อมหามุนี่ที่มีงาเลยปีหลังสุดนี้มัน
เริ่มรู้แล้ว เจอหน้ามันขอพระอย่างเดียว เพราะว่าก่อนเวลาที่เขาจะเปิด
เราเข้าไปนั่งสวดมนต์รออยู่ข้างในนานแล้วลูกขุนแผนวิชาขโมยมันต้องเก่ง
ถาม : เก่งยังไงครับ ?
ตอบ : วิชาแบบขุนแผนนี่ถึงเวลาแล้วจะไปไหนก็ไป แต่ว่าเขามี
ข้อแม้ว่าห้ามหนีกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้นถ้าพม่ามันจับเราต้องยอมให้
จับ ถ้าหนีกฎหมายบ้านเมืองวิชาจะเสื่อม ขุนแผนกลางคืนสะเตาะกลอน
ไปนอนกับเมีย กลางวันก็รีบกลับไปนอนในคุกหนีกฎหมายบ้านเมือง
ไม่ได้ โบราณจารย์ที่ท่านบัญญัติวิชาพวกนี้ขึ้นมาท่านป้องกันลูกศิษย์
กลายเป็นเสือเป็นสาวไป เดี่ยวไปปล้นไปฆ่าแล้วก็แหกคุกหนีอย่างเดียว
ฉะนั้นต้องยอมรับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง อาจารย์ฟ็อน ดิสว่าง
ไม่รู้ว่าพวกเราเคยได้ยินชื่อมั๊ย ? เป็นพระवासทรงอภิญา ก็น่าจะอยู่รุ่น
พ่อรุ่นปู่ของเราเองแหละ อาจารย์ฟ็อนแกเก่งมาก ตำรวจไม่เชื่อซิหาว่า
แกหลอกลวงชาวบ้านจับเข้าคุก ถึงเวลาก็สิ้นบุญแจหันหลังให้อาจารย์
ฟ็อนก็หมู่ประตูไม่ได้ลือค หมูหันมาอ้าวกุกุแจไม่ได้ลือคดันกรีบเข้าไปหัน
หลังให้ หมู่กุกุแจยังไม่ได้ลือค เจอไป ๓-๔ ทีคุณหมู่ต้องยกมือไหว้
..อาจารย์ครับขอร้องเถอะ (หัวเราะ) ถ้าอาจารย์แกล้งผมอย่างนี้เจ้านาย
เล่นผมตายแน่เลย แกถึงได้ยอม ก็เพราะเจ้านายมันไม่เชื่อมันส่งลูกน้อง
จับไปอยู่ที่นั่น นอกจากเรื่องของการถือฤกษ์ถือยาม ถือไสยศาสตร์ โหรา
ศาสตร์อะไรอย่างเข้มข้นแล้ว มันยังมีของแปลก ๆ เยอะ ไปเจอกลัวไม่มี
ปลีที่นั่น มันเป็นกล้วยที่ออกมาลักษณะเหมือนกับหัวปลี แต่พอปลี

มันบานออกปิบมันเป็นเครือเลย กาบมันจะร่วงหมดไม่มีหัวปลีห้อยอยู่แบบกล้วยบ้านเรา มันมีก็หิวมันก็มีเท่านั้นกาบเท่านั้น พอบานมันก็ร่วงหมด ดูๆ แล้วก็บอกเออ..ไอ้กล้วยนี้มันก้าวหน้าแฮะ มันประหยัดวิศุการผลิตเหลือเกิน มีก็หิวมันเอาแค่นั้น ไม่เหมือนบ้านเราเหลืออยู่ยาวปรี๊ดเลย แล้วก็เจอกาฝากมันเกาะต้นอะไรู่มั้ย? ต้นมะเขือพวง มันเกาะไปได้ยังไง มะเขือพวงกิ่งมันเท่านี้มือ สงสัยกาฝาก ๒ ต้นนี้มันหน้ามืดไม่มีอะไรจะกินมันกินกระทั้งต้นมะเขือพวง ก็มานึกถึงเรื่องของธรรมะ บอกว่าอะไรก็ตามที่ต่างไปจากการรับรู้ของเราเราก็ไปว่ามันผิดปกติ แต่ถ้าเรารู้ว่าธรรมคาของมันเป็นอย่างนั้นเรื่องทั้งหลายเหล่านี้มันก็เป็นปกตินี้เอง ฟังเข้าใจมั๊ย อะไรที่ผิดไปจากการรับรู้ของเราเราก็ไปว่าเขาผิดปกติ แต่ความจริงปกติของเขาเป็นอย่างนั้น เพียงแต่เรายังไม่เคยเห็นแล้วก็ไปเจอความซื่อของคนพม่าเข้า โดยเฉพาะคนหนองบัวนี่ละนะ ไปถึงใหม่ ๆ หน้าเห็ดมันก็ผัดเห็ดใส่ผักบุ้งมา เราก็ออ..แปลกดี พออีกวันหนึ่งมันผัดกลอยใส่ผักบุ้งมา เราก็ออเลย มันทำตามทีโบราณเขาทำมาหรือทำตามทีพ่อแม่ปู่ย่าตายายทำมาโดยที่ตัวเองก็ไม่ว่าทำเพื่ออะไรทำไปแล้วเป็นยังไง อีกไม่กี่วันมันต้มยำเห็ด มันใส่ข้าวมาเป็นข้าวต้มเห็ดเลย เราก็นั่งหัวเราะมัน ตามคนทำเขาเป็นครูอยู่ บอกครูทำนี่เพื่ออะไรใส่ข้าวลงไปด้วย เขาบอกว่าให้อร่อย ความจริงมันไม่ใช่หรือก โบราณนี่ถ้าหากว่า ได้ผักได้หญ้าอะไรมาที่เขาไม่มั่นใจว่ากินแล้วจะปลอดภัยหรือเปล่านั้นเขาจะเอาข้าวสุกใส่ลงไปด้วย ถ้าข้าวสุกกลายเป็นสีดาก็แปลว่ามีพิษกินไม่ได้ ทีนี้เขาเองเห็นผู้ใหญ่ใส่ก็ใส่ไปเรื่อยคิดว่าอร่อย ไม่ได้รู้หรือกว่าใส่เพราะอะไร ใส่ไปใส่มามันก็เลยเล่นซะกลายเป็นข้าวต้มเห็ด ส่วนเห็ด

กับกลอยนี่ที่เขาใส่ผักบุ้งมา ผักบุ้งมันเป็นยาถอนพิษนะจำไว้ให้แม่นๆ เลยว่า ถ้าโดนพิษโดนอะไรให้เอาผักบุ้งตำแล้วคั้นน้ำกรอกปากเข้าไป ส่วนใหญ่มันจะถอนพิษได้ คราวนี้ความไม่แน่ใจที่ไม่รู้จักเห็ดแต่ว่ามันจำเป็นต้องกินไม่จั้นมันไม่มีอย่างอื่นเขาก็เอาผักบุ้งผสมเห็ดนี้แหละแล้วก็ผัดเผ็ดเหนียวไว้ก่อนเลย ถ้าคุณกินเข้าไปอันตรายมันก็น้อยเพราะผักบุ้งมันถอนพิษแล้ว มันเอากลอยมามันก็ใส่ผักบุ้งมาเราก็ไม่ว่าอะไรหรืออกแต่หัวเราะมันตรงที่ว่าเห็ดโดนเรารู้จักอยู่แล้วมันใส่ผักบุ้งมาทำไมมันไม่รู้จักพลิกแพลงเลยหรือ แล้วที่ทำไมเห็ดต้มยำมาก็เห็ดโดนเห็ดปลวกนั่นแหละ ในเมื่อรู้จักแล้วแต่พลิกแพลงไม่เป็นก็มานั่งคิดอยู่ว่าการที่เราเชื่อถือผู้ใหญ่ปฏิบัติตามโบราณโดยไม่คัดค้านเป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้ว แต่มันน่าจะศึกษาซะหน่อยว่าเขาทำเพื่ออะไร ถึงเวลามันจะได้หาเหตุผลผลได้จะได้ตอบคนอื่นได้ นี่มันหลบลูหลบลูตามอย่างเดียวมันลักษณะเถรสองบาตร เถรสองบาตรนี่หลวงพ่อก่านเคยว่าที่หนึ่งคือโบราณนี้พระเถรท่านมีบาตรอยู่ บาตรดินมันก็เป็นรูทะลุอยู่ คือเขาบอกไว้ว่าถ้าทะลุจนนิ้วมือลอดได้ก็เป็นอันว่าเปลี่ยนบาตรได้ พระท่านเวลาบิณฑบาต ล้างบาตร เช็ดบาตร ท่านก็ส่องดูว่ารูมันใหญ่แค่ไหนแล้วลูกศิษย์ก็ไม่รู้เห็นอาจารย์ส่องทุกวันก็ส่องบ้างเขาก็เลยเรียกว่าทำเหมือนเถรสองบาตร คือทำตามโดยไม่รู้เรื่องอะไรเลย ว่าเขาทำอะไร เพื่ออะไรไปเจอพวกพม่าเป็นเถรสองบาตรซะหลายคน มันทำตามอย่างเดียวจริงๆ แล้วก็กลัวการเปลี่ยนแปลงมาก งานไม่เคยทำมันก็ไม่บอกเรานั่นละล้าละล้งทำอะไรไม่ได้อยู่นั่นแหละ เราให้เขาทำโครงหลังคาด้วยเหล็กเขาไม่เคยทำงานเหล็กมาเลยทำแต่ไม้ ก็ขี้ใจมากว่าทำไม้ไม้ขึ้นหลังคา

ขณะที่ จนกระทั่ง ไปแฉปากมันว่ามันแต่ทำอะไรกันอยู่ถึงไม่ขึ้นหลังคาขณะที่มันถึงได้สารภาพว่ามันไม่เคยทำ เราก็บอกว่าตัดยาวเท่านี้ละ ลักษณะเป็นฉากเท่านี้เป็นมุมเท่านี้ละโรยแบบนี้ มันทำอันที่ ๑ ไปแล้วมันก็วิ่งมาตามอันที่ ๒ ทำยังไง หลังจากเดียวกันนะทุกอันมันก็ต้องทำเหมือนกันชีวะ (หัวเราะ) มันต้องวิ่งมาตามว่ายังไง แล้ววางแปก็วางไม่เป็น พอโครงมันเสร็จแล้วมันก็ต้องวางแปเพื่อที่จะมุงกระเบื้อง ก็บอกว่า กระเบื้องนี่แผ่นหนึ่งมันยาว ๔ ฟุต คุณก็ให้หัวครึ่งฟุต ท้ายครึ่งฟุตเท่ากับว่าคุณต้องวางแปตัวละ ๓ ฟุต คราวนี้มันคำนวณคานาคิดแต่แรกแล้วนี่ ในเมื่อมันวางตรงผิวดมมันก็ ๓ ฟุตไม่ได้มันก็จะพาชี้อวาง ๓ ฟุต ๓ ฟุตแล้ว ไม้ตัวบนก็เหลือคืบกว่าๆ บอกว่าในเมื่อมันไม่พอ ๓ ฟุต คุณก็หารไปเลยชีวะ ๔ ตัวมันลงเท่าไหนแล้วก็พอดีๆ ไปมันจะได้ดูสวยไม่ใช่ชี้อวาง ๓ ฟุตไป ๒ ตัวแล้วเสร็จแล้วตัวสุดท้ายก็เหลือคืบกว่าๆ มันผ้าวางไปอีกตัวจี้มันมันก็ทำผิด พอทำผิดเราก็ต้องมาแก้ไข เสียหายหมด ดูแล้วเป็นไง กลุ้มใจแทนมั๊ย? งานนี้ยังต้องปล้ำกันไปอีกหลายยกเลย

ถาม : .....

ตอบ : ลักษณะการทำบุญปิดท้ายจะมีลามมากแบบพระสีวลี ลูกศิษย์หลวงพ่อรุ่นเก่าๆ จะรู้ดี ทำบุญปิดท้ายไปเรื่อย ปิดไม่รู้จักจบคนโน้นปิดคนนี้ก็ปิดต่อไปเรื่อยไป เพราะว่าพระสีวลีท่านทำบุญปิดท้ายรายการ เนื่องจากว่าสมัยนั้นท่านเกิดเป็นคนจนมีอาชีพตัดฟันอยู่ในป่า คราวนี้ระหว่างชาวบ้านกับพระราช เขาแข่งกันอยู่ในที่ แข่งกันทำความดีถือว่านำสรรเสริญ ชาวบ้านกับพระราชเขาแข่งกันทำบุญ ลักษณะว่าใครทำบุญถวายพระพุทธรเจ้าได้ดีกว่ากัน พอถึงเวลาพระราชท่านก็จัด

โน่นจัดนี้มาให้ดีกว่าชาวบ้านเขา ทีนี้กำลังของพระราชเองถ้าไม่เกณฑ์ชาวบ้านนี่มันจะเอาดีก็คงจะไม่เท่าไร ชาวบ้านพอสู้ได้เพราะคนเยอะกว่าก็ช่วยกันสรรหามา จนกระทั่งถึงครั้งสุดท้ายชาวบ้านเขาจะกะจะเกทับให้พระราชไม่มีโอกาสกระดิก ทำบุญครั้งนี้จะหาของทุกอย่างที่ฟังจะถวายพระมาให้ครบ ปรากฏว่าพอหามาแล้วขาดน้ำผึ้งสดจากรวงอย่างเดียว น้ำผึ้งเก่ามีแล้ว อยากจะได้ที่คันสดๆ ถวายพระเลย บรรดาที่เป็นหัวหน้าทาก็ประกาศให้ลูกน้องนำเงินคนละ ๑ พันกหาปณะไปยื่นรอที่ประตูเมืองทั้ง ๔ ทิศ ใครมีรวงผึ้งสดมาขอซื้อเขา ให้ราคาไปเรื่อยให้จนกระทั่งหมดพันกหาปณะนั่นแหละ เชื่อว่าคนเขาขายให้อยู่แล้วเพราะปกติราคามันไม่ถึงนั้น ราคาไม่ถึงกหาปณะชะด้วยซ้ำไป หนึ่งกหาปณะในปัจจุบันถ้าเทียบอัตราเท่ากับ ๔ บาท หรือ ๑ ตำลึง แต่อย่าลืมว่า ๔บาทโบราณนี่ค่ามหาศาลนะ คราวนี้พระสีวลีท่านเป็นชายตัดฟัน บังเอิญวันนั้นไปเจอรังผึ้งเข้าก็เลยตัดรังผึ้งแบกมาด้วย พอมาถึงประตูเมืองบรรดาเจ้าของทานทั้งหลายที่มารออยู่ พอเห็นเข้าก็ขอซื้อ บอกว่านี่พ่อคุณเราขอซื้อผึ้งรวงของท่านในราคา ๑ กหาปณะจะขายมั๊ย ? พระสีวลีท่านได้ยินท่านก็สะดุดใจ ท่านเป็นคนฉลาดถึงจะจนแต่ก็ฉลาด ของราคาไม่ถึงทำไมให้แพงจัง ลองแกลังขยักเอาไว้หน่อยซิ ไม่ขาย พ่อไม่ขายอย่างนั้น ๒ กหาปณะ ๔ , ๘ กหาปณะให้ไล่ขึ้นไปเรื่อย ท่านก็ไม่ขายจนกระทั่งถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะท่านก็ไม่ขาย บรรดาคนที่ไปรอทั้งหมดปัญญา นายเขาให้มาแค่พันเดียว ก็บอกว่าแล้วท่านคิดราคาเท่าไรถึงจะขาย พระสีวลีก็ถามว่าท่านต้องการรวงผึ้งเห็นปานนี้ไปเพื่ออีกจะอะไร ถ้าท่านบอกเราแล้วเราถึงจะกำหนดราคาได้ เขาก็บอกว่าจะทำบุญถวายพระพุทธรเจ้ากัน

ต้องการที่จะถวายของทุกอย่างที่สมควรแก่สมณะบริโภคให้มีให้ครบถ้วน
ขาดน้ำผึ้งสดอย่างเดียวกันได้มาตัดกรอซื้อ แพงแค่ไหนก็จะซื้อเพื่อให้ได้
ทำบุญ พระสิวลีบอกว่า ถ้าอย่างนั้นไม่ขายแต่ให้ไปแจ้งกับนายของเธอ
ว่า ถ้าอนุญาตให้เราทำบุญด้วยน้ำผึ้งรวงนี้ เราก็จะให้ฟรีๆ เขาก็วิ่งอ้าว
ไปบอกเจ้านาย เจ้านายก็โมทนาและอนุญาตให้ร่วมด้วย กลายเป็นว่า
ของทุกอย่างมี ขาดน้ำผึ้งสดอย่างเดียว แล้วพระสิวลีได้ทำบุญปิดท้าย
คราวนี้ด้วยอานุภาพของพระพุทธเจ้าและอานุภาพของท่านครั้งนั้น
น้ำผึ้งรวงเดียวกันแล้วพอพระทุกองค์ทั้งๆ ที่พระมาตั้งมากมายมหาศาล
เพราะมีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน พอแก่พระทุกองค์ เขาก็บอกในสมัย
นั้นหลังจากที่ทุกคนทำกาลละ คือตายไปแล้วก็ไปเกิดเป็นเทวดา คราวนี้
พระสิวลีท่าน ท่านไม่ได้เกาะกันเหนียวแน่นแบบนั้น ท่านก็เลยลงมาเกิด
เป็นพระสิวลี ในชาติที่ท่านมาเกิดก็ใช้นี้กรรมเก่าหนึ่งเพราะว่า
อดีตชาติมานานแล้วท่านเคยเป็นพระมหากษัตริย์ไปล้อมบ้านล้อมเมือง
เขาอยู่ ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน กว่าเขาจะยอมแพ้ พอเกิดเป็นคนก็เลยอยู่ใน
ท้องแม่ชะ ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน แต่ว่าด้วยอานุภาพบุญทำให้ไม่รู้สึก
ลำบากเลย คลอดออกมา ก็ ๗ ขวบกว่าๆ ประเคนของพระได้เลยแล้ว
ก็ขอบวช แต่พระปลงผมให้เสร็จก็เป็นพระอรหันต์ เมื่อเป็นพระอรหันต์
แล้วเป็นผู้ที่เลิศกว่าภิกษุอื่นในด้านลาภมาก เหตุที่เลิศกว่าภิกษุอื่นในด้าน
ลาภมาก พระพุทธเจ้าบอกว่า เพราะทำบุญปิดท้ายรายการเสริมทุก
อย่างของคนอื่นเขาให้บริบูรณ์ ตัวเองก็เลยบริบูรณ์ไปด้วย ถ้าไม่มีของ
ท่าน แล้วจะขาด มีของท่านแล้วถึงจะสมบูรณ์บริบูรณ์ท่านก็เลยรับเอา
อานิสงส์นั้นไปเต็มๆ ถึงขนาดที่พระพุทธเจ้าจะไปเยี่ยมพระเวรัตตะที่

เป็นน้องชายคนเล็กของพระสารีบุตรท่านไปจำพรรษาอยู่ที่ป่าตะเคียน
ถามทางกับพระอานนท์ว่าหนทางที่จะไปถึงพระเวรัตตะนั้นไกลมั๊ย?
พระอานนท์ตอบว่า ถ้าเป็นทางตรงปราศจากโจรกรรมเพื่อมิณฑบาตมี
แต่เหล่าอมนุษย์เป็นระยะทางแค่ ๖๐ โยชน์ แต่ถ้าเป็นทางอ้อมสะดวก
สบายด้วยหนทางและการโคจรมิณฑบาตเป็นระยะทาง ๑๒๐ โยชน์มาก
กว่าเท่าหนึ่ง พระพุทธเจ้าบอกว่า อานันท์ลูกก่อนอานนท์ สิวลีไปได้ด้วย
หรือไม่? พระอานนท์บอกว่าไปด้วยพระเจ้าข้า เพราะเขามีการจัดพระ
เพื่อตามพระพุทธเจ้าไปด้วย พระพุทธเจ้าบอกว่า อานันท์ลูกก่อนอานนท์
ถ้า สิวลีไปด้วยเราไปทางตรงกัน ไม่มีที่มิณฑบาตไม่มีอะไรมีแต่
อมนุษย์ก็ไปกัน พอท่านไปปรากฏว่าบรรดาเทวดาทั้งหลายที่เคยร่วม
บุญในครั้งนั้น พอเห็นเข้าก็พระผู้เป็นเจ้าของเราจะเดินทางไปในป่าแล้ว
ก็รีบไปตกแต่งสถานที่ โยชน์หนึ่งตั้งศาลาไว้หลังหนึ่งให้เพียงพอกับ
พระทั้งหมด โยชน์หนึ่งเตรียมสถานที่เอาไว้ โยชน์หนึ่งเตรียมสถานที่
เอาไว้ ก็เลยกลายเป็นว่าระยะทาง ๖๐ โยชน์ปกติพระพุทธเจ้าเดินทาง
ครึ่งวันงวดนั้นเดินชะ ๒ เดือน แล้วเรื่องของอานุภาพบุญก็เป็นเรื่อง
อัศจรรย์มากปกติใครๆ ก็จะต้องแย่งกันทำบุญถวายต่อพระพุทธเจ้าแต่
ปรากฏว่าบรรดาเทวดาที่เป็นเพื่อนร่วมบุญในครั้งนั้นตั้งหน้าตั้งตาเฝ้า
ถวายพระสิวลีองค์เดียว แต่ว่าของนั้นก็มากพอที่พระสิวลีถวายต่อพระ
พุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดแล้ว ยังเหลือเพื่ออยู่จะเป็นอย่างนี้ไป
ตลอด ๒ เดือนระยะทาง ๖๐ โยชน์ปกติพระพุทธเจ้าท่านเดินแค่ครึ่งวัน
เท่านั้น วันหนึ่งท่านเดินได้ ๑๒๐ โยชน์ ปรากฏว่างวดนั้นเดินชะ ๒ เดือน
รอดเทวดาเขาทำบุญ คราวนี้พระสิวลีนิพพานไปแล้วหลวงพ่อบอกว่า

ผลบุญใดก็ตามนะที่เป็นของพระอรหันต์ท่าน โดยเฉพาะพระอรหันต์ที่เป็นเอตตะทัคคะคือ มีความเป็นเลิศพิเศษในทางใดทางหนึ่ง ถ้าเราบูชาท่านผลบุญที่ท่านไม่ต้องใช้แล้วเพราะท่านเข้านิพพานแล้วผลบุญนั้นก็สำเร็จแก่เราด้วย ดังนั้นเขาถึงได้บอกกันว่าคนที่บูชาพระสวลีส่วนใหญ่จะมีลาภมากคือ ท่านไม่จำเป็นต้องใช้ลาภอันนั้นแล้วเข้านิพพานไปแล้วกุศลที่ท่านทำก็เลยตกถึงผู้บูชาท่านด้วย

ถาม : .....

ตอบ : ลองดูมัย เมื่อกี้เค้าทำบุญปิดท้ายรายการนำลองดูบ้าง สมบูรณ์ บริบูรณ์ เต็มเอาไว้ตอนผ้าป่าถวายหลวงปู่แล้วกันลูกศิษย์ หลวงพ่อยุคเก่าๆ จะรู้ส่วนใหญ่เขาจะแย่งกันปิดท้ายไปเรื่อย ๆ มันก็เลยปิดกันไม่รู้จบชะที่ จนกว่าหลวงพ่อบอกพอแล้วนั้นแหละถึงจะหยุดกัน เต็มวงวัดนี้พวกเราไปผ้าป่าแล้วก็ไปลองดูว่าใครจะปิดท้ายกว่ากัน บางทีหลวงพ่อกันก็หัวเราะประเภท ๓ หมิ่นกว่าๆ เท่าไหร่ กว่าเท่านั้นร้อยเท่านี้ร้อยเต็มไปเต็มมาให้ครบพัน หลวงพ่อบอกว่ายังไม่ครบ ๔ หมื่นเลย (หัวเราะ) เป็นลักษณะนั้นแหละก็เติมกันไปเรื่อย เติมไปเติมมามันมีแต่เกิน มันไม่มีขาดมันก็ต้องเติมกันไปเรื่อยเศษสตางค์มันมีทุกที

ถาม : .....

ตอบ : อานิสงส์พิเศษต่างๆ ที่หลวงพ่อกันบอกมา ส่วนใหญ่แล้วพวกคนเก่าๆ เขารู้แต่บางทีก็จำแล้วลืมไม่ค่อยได้จดกันเอาไว้ อันนั้นถ้าเป็นไปได้ก็จดๆ กันเอาไว้หน่อย เผื่อคนรุ่นหลังเขามาอ่านดูเขาจะได้รู้บ้างว่ามันมีอะไร

ถาม : แล้วถ้าอย่างไปแย่งกันทำสังฆทานเป็นคนแรก ?

ตอบ : ถ้าอย่างนั้นก็จะมีอานิสงส์เหมือนพระอัญญาโกณฑัญญะ พระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุมรรคผลเป็นองค์แรกในพุทธศาสนา ในอดีตชาติพระอัญญาโกณฑัญญะกับพระสุภัททะเป็นพี่น้องกัน ท่านมีที่ดินอยู่ผืนหนึ่งท่านก็แบ่งกันคนละครึ่ง พระอัญญาโกณฑัญญะพอลงมือไถเพื่อทำนาท่านก็ทำบุญ หวานกล้าท่านก็ทำบุญ ข้าวตกรวงท่านก็ทำบุญ เกี่ยวข้าวท่านก็ทำบุญ ชนข้าวขึ้นยุ้งท่านก็ทำบุญ ท่านทำตลอด ทุกกระษณะ ส่วนพระสุภัททะนี้ท่านทำบุญตอนชนข้าวขึ้นยุ้งที่เดียว อานิสงส์นี้มันข้ามชาติมาก็หมิ่นก็แสนชาติก็ไม่รู้ มาถึงชาติสุดท้ายพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุมรรคผลเป็นองค์แรกในพุทธศาสนา ส่วนพระสุภัททะหวิดไป พระพุทธเจ้าป่วยหนักแล้วใช้มัย กำลังพักผ่อนอยู่ที่ระหว่างนางรังทั้งคู่ สุภัททะซึ่งเป็นปริพาชกคือนักบวชศาสนาอื่น ตั้งใจจะเข้าไปกราบทูลถามปัญหาธรรมกับพระพุทธเจ้า พระอานนท์ไม่ให้เข้าแล้ว พระอานนท์นี่เลิศทางพุทธอุปัฏฐากท่านย่อมรู้ว่าเวลาไหนควรเวลาไหนไม่ควรเป็นพระองค์เดียวที่เป็นเลิศถึง ๕ ทาง มีสติ มีคติ มีริติ มีความเพียร แล้วก็ป็นพุทธอุปัฏฐาก ไม่มีใครมีมากกว่านี้อีกแล้ว อย่างเก่งก็ ๒ ทาง อย่างเช่นพระสุกฤษณะเถระเลิศในทางอยู่ธรรณวิหาร ก็คือการเข้านิโรธสมาบัติและก็เป็นทักษิณเวยยยบุคคล คนเข้านิโรธสมาบัติก็ต้องเป็นบุคคลที่สมควรแก่การถวายทานอยู่แล้วใช้มัย อันนี้เลิศ ๒ อย่าง มีพระอานนท์องค์เดียว ๕ อย่าง ในเมื่อท่านเลิศในพุทธอุปัฏฐาก เลิศทางผู้มีสติ มีคติ ท่านก็ย่อมรู้ว่าเวลาไหนควรเวลาไหนไม่ควร ก็บอกว่าสุภัททะปริพาชกนั้นไม่ควรจะเข้าพบพระพุทธเจ้าเพราะว่าทรงพักผ่อนแล้ว พระพุทธเจ้าได้ยินปุ๊บบอกว่า

อานันท์ตะลูกก่อนอานันท์ให้เธอเข้ามาเถอะตถาคตรอเธออยู่ พอท่านทูลถามปัญหาธรรมพระพุทธเจ้าแก้ให้ท่านก็บรรลุมรรคผล พระพุทธเจ้าท่านก็ประทานเอหิภิกขุคือ บวชให้ด้วยตัวเอง ท่านประทานโอวาทว่าจงมาเป็นภิกษุเถิด ธรรมอันเรา กล่าวดีแล้วจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด คือเป็นพระอรหันต์แล้ว ถ้ายังไม่เป็นพระอรหันต์ท่านจะบอกว่า จงปฏิบัติเพื่อความถึงที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด ในเมื่อท่านเป็นพระอรหันต์แล้วก็เลยบอกว่าจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด เป็นสาวกองค์สุดท้ายในพุทธศาสนาที่บวชทันพระพุทธเจ้า บรรลุมรรคผลด้วย ก็เลยกลายเป็นว่าถ้าเราแย้งกันในลักษณะนั้น อานิสงค์ก็จะเหมือนพระโกณฑัญญะแย้งกันบรรลุก่อนดูซิใครจะหัวแตก วิ่งแย้งกันทำบุญชกกันหัวแตกเลย จำไว้ให้แม่นๆ นะทำบุญไม่ได้อยู่ที่จำนวนเงินมากๆ ไม่ได้อยู่ที่ของหลายๆ หากอยู่ที่กำลังใจในการสละออกของเรา เราทำบุญเพื่อตัดโลภะ คือความโลภของเรา เราทำบุญเพื่อสร้างทานบารมีของเราให้เต็ม คนเขามีเยอะเขาทำบุญมากๆ เราไม่ต้องไปอิจฉาเขาหรือโกมหนาดตามเขาเลย เรามีแค่ไหนเราทำตามกำลังของเราไม่ให้ตนเดือดร้อน ไม่ให้คนรอบข้างเดือดร้อนถือว่าใช้ได้แล้ว มันไม่ได้มาก ไม่ได้น้อย มันสำคัญตรงการสละออก

ถาม : .....
ตอบ : เรื่องของการหลับตามันมีดเป็นปกติอยู่แล้วเราอย่าไปใส่ใจมัน ที่มันปวดหัวมันมีอยู่ ๒ ทาง อย่างแรกเขาเรียกว่าชันธมาร คือร่างกายมันคอยขวางไว้ไม่ให้ทำความดี อย่างที่ ๒ ก็คือเราตั้งใจจะให้มันสว่างเราก็เลยใช้สายตาไปเพ่งเอา เราใช้สายตาไปยังเพ่งมากเท่าไรมันจะทำให้ประสาทเครียดและปวดหัวมากขึ้นเท่านั้น

เราหลับตาสบายๆ นึกเหมือนกับย้อนเข้าไปอยู่ข้างในของเรา ให้ใจของเราอยู่สุดของตรงลมหายใจเข้าเขาเรียกว่าศูนย์กลางกาย มันเรียกยากเป็นอันว่าเราหายใจเข้าไปสุดตรงไหนก็นึกถึงตรงนั้น แล้วเวลาหายใจเข้านึกว่า พุท ให้ลงไปสุดตรงนั้น หายใจออกนึกว่า โธ ให้ออกจากตรงนั้นมาเอาใจจดจ่ออยู่ที่เดียวไม่ต้องให้เคลื่อนไปไหน ตั้งใจมองสบายๆ นึกเหมือนกับเรามองอยู่ในห้องของเรา ลมมันลงไปสุดตรงไหนนึกถึงตรงนั้นแหละ พุทเข้า-โธออก นึกตามไปแค่นี้พอนะ

ถาม : นั่งอย่างนี้เขาเรียกว่านั่งทับสมาธิใช่ไหมคะ ?
ตอบ : เรียกว่าสมณะภาวนา คือการทำใจให้สงบก่อน พอใจมันสงบแล้วต่อไปมันมีการติดต่อเพื่อพิจารณาให้เห็นความเป็นจริงของโลกนี้และร่างกายเขาเรียกวิปัสสนา
ถาม : พอที่นั่งไรแล้วปวดหัวทุกทีเลย
ตอบ : นั่นอาจจะเพราะเราทำผิดวิธี
ถาม : นั่งทับสมาธิแล้วใช่ไหมคะ ?
ตอบ : ไม่ใช่จะ มันอาจเป็นเพราะเราทำผิดวิธี บางทีเราอาจจะใช้สายตาเพ่งมันอย่างหนึ่ง หรือไม่ก็เรามีบุญเก่าจำนวนมาก ถ้าเราเริ่มทำมันจะได้ดีเร็วเขาจะพยายามขวางเรา พวกมารเขามีอยู่ ๕ อย่างที่จะขวางความคิด อันนี้อย่างหนึ่งเขาเรียกชันธมาร คือร่างกายมันช่วยขวางด้วย ถ้าหากเราไม่ทำความดีมันก็ปกติ ถ้าทำความดีเมื่อไหร่มันชวนให้เจ็บป่วยอยู่ตลอด
ถาม : อ่านจากหนังสือหลวงพ่อดุสิต มีนะจะใช้วิธีการเพ่งกลิ่น
ตอบ : ถ้าเพ่งกลิ่นเราต้องหาวัตถุมาจะ

ถาม : อย่างนี้เราต้องฝึกพุทธโธให้คล่องก่อนใช่ไหมคะ ?

ตอบ : ฝึกให้คล่องก่อนได้จะดี แล้วการเพ่งจริงๆ ก็ไม่ได้ใช้สายตาเพ่งอะไร ลืมตามอง แล้วหลับตาลงนึกถึง พอภาพหายไปลืมตาดูใหม่ แล้วหลับตาลงนึก ไม่ใช่ไปนั่งจ้องนะ คำว่า เพ่ง คือจิตใจมันจดจ่ออยู่ไม่ใช่ใช้สายตาเพ่ง เดี่ยวจะเข้าใจผิดพอเราภาวนาจนคล่องตัวแล้ว แล้วค่อยไปทำกสิณ เพราะคำภาวนากสิณมันยาว ถ้าเราไม่คล่องตัวมันจะไม่ได้

ถาม : แล้วนะมะพะระ ...?

ตอบ : "นะมะพะระ" เป็นการฝึกทิพจักขุญาณ ฝึกตาทิพย์ ฝึกถอดจิตถอดกายเพื่อไปนรก ไปสวรรค์

ถาม : เราต้องฝึกพุทธโธไปก่อนใช่ไหมคะ ?

ตอบ : ไม่ต้องฝึกพุทธโธก่อนก็ได้เพราะ "นะมะพะระ" มันไม่ยาว หายใจเข้านึก "นะมะ" หายใจออกนึก "พะระ" แต่ว่าพวกนี้จะโลดโผนหน่อยบางที่ตัวสั่นพึ่ๆ เหมือนกับเจ้าเข้า แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ มันเกิดจากการตึงกันระหว่างภายในกับภายนอก ตัวในมันอยากไป ตัวนอกมันก็กลัว มันก็รั้งกันไปรั้งกันมาก็เดินไปเดินมา ถ้าหากว่าตัดสินใจได้ปั๊บไปเลยมันก็เลิกคิด

ถาม : อย่างนี้ต้องฝึก "นะมะพะระ" หรือว่าฝึก "พุทธโธ" ดีคะ ?

ตอบ : อยู่ที่ว่าเราชอบอย่างไร ถ้าเราต้องการรู้เห็นไม่ชอบอยู่เฉยๆ ก็ฝึก "นะมะพะระ" ถ้าเราคิดว่าภาวนาเฉยๆ กำลังใจสงบเป็นที่พอใจแล้วก็ใช้ "พุทธโธ"

ถาม : ฝึกได้ทั้ง ๒ อย่างใช่ไหมคะ

ตอบ : ได้ทั้ง ๒ อย่างจะ อยู่ที่ว่าเราชอบแบบไหน ถ้าหากว่าทำๆ

ไปเราก็ใช้ "พุทธโธ" เพื่อใจมันจะได้สงบ ถ้าเราต้องการฝึกอย่างเป็นทางการเพื่อถอดจิตถอดกายเราก็แบ่งเวลาใช้ "นะมะพะระ" ได้

ถาม : จำเป็นมั๊ยคะว่าหนูพยายามนั่งมาตั้งนานแล้วแต่มันก็ยังไม่ว่างไปไหนสักทีหนึ่ง ?

ตอบ : จริงๆ แล้วเขาไม่ให้คิดอย่างนั้น การนั่งสมาธินี้ให้เราคิดว่าเรามีหน้าที่ทำ ส่วนผลจะเกิดขึ้นอย่างไรมันเป็นเรื่องของเขา ถ้าเราทำใจอย่างนี้ได้จะได้เร็วมาก แต่ถ้าเราไปทำเพราะอยากตัวอยากมันตัดไปเยอะ โอกาสที่จะเกิดผลมันน้อย เราอยากเห็นนั่นเห็นนี่ อยากรู้นั้นอยากรู้นี้ อยากได้นั้นอยากได้นี้ มันจะตัดหมด โอกาสมันน้อย เพราะฉะนั้นทำใจสบายๆ เรามีหน้าที่ภาวนา มีหน้าที่นั่งดูลมหายใจเข้า-ออก ผลจะเกิดอย่างไรเรื่องของมัน ถ้าทำใจได้อย่างนี้จะได้เร็วมาก สำคัญมันอยู่ตรงนี้เอง เวลาทำอย่าไปอยากเพราะถ้าความอยากมันขึ้นมามันกันหมด

ถาม : เวลาทำเขาบอกว่าต้องมีคนมาคุ้มครองสมาธิถึงจะทำได้ดี ?

ตอบ : ถ้ามีอาจารย์ช่วยสงเคราะห์ได้จะดีจะ

ถาม : จะทำได้ดี ?

ตอบ : ไม่จำเป็นหรอกจะ มันอยู่ที่เรา ถ้าเรากล้าทำเองได้ก็ไม่ต้องมีอาจารย์ เพราะว่าทุกอย่างถ้าเราทำแล้วมันมีแต่ผลดีทั้งนั้น ยกเว้นว่าเราทำผิดวิธีถึงจะเป็นผลร้าย

ถาม : เวลาหนูนั่งที่ไรรู้สึกปวดหัวทุกทีเลย ?

ตอบ : อันนี้ต้องลองแก้ดูว่า เวลาเรานั่งแล้วเราตั้งใจไปเพ่งอะไรหรือเปล่า โดยใช้สายตาตั้งใจจะให้มันสว่างหรือตั้งใจจะเห็นโน้นเห็นนี้มั๊ย?

ถ้าเราทำอย่างนั้นก็ให้เลิกซะ กำหนดใจสบายๆ เหมือนเรานึกย้อนเข้าไปในตัวของเราถึงจุดศูนย์กลางกาย ลองสูดลมหายใจเข้า-ออก เอาใจจดจ่ออยู่ตรงนั้นแล้วก็นึกถึงลมหายใจเข้า-ออก มันเข้าก็ไปสูดตรงนั้น มันออกก็ออกจากตรงนั้น นึกอยู่แค่นั้นก็พอ

ถาม : แล้วบางทีนั่งมันเหมือนตกจากที่สูงคะ ?

ตอบ : อันนั้นมันเริ่มจะเป็นมานานแล้ว พอสมาธิเริ่มทรงตัวถึงระดับหนึ่งเขาจะเรียกว่าฌาน พอกำลังมันจะเริ่มเป็นฌานจิตมันหายไปในน้อยสมาธิมันเกาะไม่ติดมันจะพลัดจากฌานลงมา อาการมันหวิวมันเหมือนตกจากที่สูงลงมา เราก็จะสะดุ้งแล้วบางทีก็กลัวแล้วมันจะเลิกไปเลยความจริงขั้นตอนนี้มันกำลังจะได้ที่อยู่แล้ว

ถาม : พอสะดุ้งที่ไรก็ต้อง.. ?

ตอบ : ก็เลิกทำ.. ทำต่อไปเรื่อยๆ จะ พอใจมันละเอียดขึ้นมันเกาะติดมันก็จะทรงเป็นฌาน จิตก็จะสุขเยือกเย็นไปเลย ข้ามอีกนิดเดียวเท่านั้นเองต่อไปอีกนิดเดียว ต่อไปเราทำก็อย่าคิดว่าขั้นตอนนี้มาแล้ว เราจะได้อย่างนั้นไม่ต้องไปคิด มีหน้าที่ภาวนาไปอย่างเดียว มันจะเกิดไม่เกิดช่างมัน แล้วจะได้เร็ว

ถาม : ปัจจุบัน เรื่องของวิญญาน... ?

ตอบ : มีอยู่.. คำว่า วิญญานของเราเนี่ยมันหมายถึงจิต การเกิดของจิตเนี่ยมันยากมันลำบากเต็มที เพราะว่ามันจะต้องประกอบไปด้วยธาตุต่าง ๆ โดยเฉพาะจุดสำคัญที่สุดคือธาตุรู้ ถ้าธาตุรู้จับเข้าไปเมื่อไหร่มันถึงปรากฏเป็นจิตขึ้นมา โอกาสเกิดได้แต่ว่าเกิดได้ยากเต็มทีประมาณระยะเวลาไม่ถูก แต่ว่าขนาดเดียวกันที่อยู่ข้างล่างคือเป็น

สัตว์นรกอยู่ในแต่ละขุม เอาโลกเราทั้งโลกหย่อนลงไปไนนรกขุมหนึ่งก็ประมาณสับลูกหนึ่งไนแข่งขุมเดียวละ แล้วสับลึงแข่งที่เหลือนั้นเยอะเท่าไร มันมากกว่าถึงขนาดนั้นมันก็เกิดขึ้นมาได้เรื่อย ๆ พอเขาพ้นกรรมขึ้นมาเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน พ้นขึ้นมาก็เป็นมนุษย์อีกที มนุษย์จะมีการเกิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขณะเดียวกันว่าทั้งหมดนี้เมื่อเกิดมาแล้วก็ทำดี ทำชั่ว กันบ้างไปเรื่อย ๆ จนวาระสุดท้ายก็ทำดีมากกว่าชั่ว ในที่สุดก็หลุดพ้นเข้านิพพานไป แต่ว่าที่ไปแล้วทั้งที่เข้านิพพานไปแล้วทั้งที่เป็นเทวดา พรหม ถึงมนุษย์รวมกันยังไม่เท่ากับไนนรก อันนี้เขาเยอะกว่ามาก แล้วการเกิดของจิตก็เกิดยากเกิดเย็นเหลือขนาด แต่ว่ามันมีโอกาสเป็นไปได้เหมือนกัน มันเหมือนกับว่าแร่ธาตุต่างๆ ที่มีส่วนผสมต่างกัน เอาเป็นว่าทองก็แล้วกัน ทองนี้หลวงพ่อท่านบอกว่าประกอบไปด้วย ตะกั่ว เตียนๆ นี้ก็คือดีบุกนะ ตะกั่ว เตียนตะกั่ว ป่านั่นแหละ ทองแดง สารปากนกแก้ว แร่เพรียงไฟ ๔ อย่างนี้ถ้ามาผสมกันไนอัตราส่วนที่เหมาะสมจะเป็นทองคำ คนเราก็ก็นึกเหมือนกัน ในสภาพของจิตเนี่ยมันก็จะมีแร่ธาตุต่างๆ ไนจักรวาลที่มันหมุนเวียนไปมาตามแรงโคจรต่างๆ ของมันจะผสมกันไปผสมกันมา สำคัญที่สุดธาตุรู้มันจับบีบเข้าไปมันก็เกิดเป็นจิตขึ้นมา พอเกิดเป็นจิตขึ้นมามันก็ต้องแสวงหาที่อยู่มันก็ต้องประกอบไปด้วยกายที่มีดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ และวิญญานนี้รองรับมัน แต่ว่าโอกาสที่มันจะเกิดไนลักษณะนี้มันยากเต็มที

ถาม : แล้วอย่างตันไม้.. ?

ตอบ : ตันไม้มีแต่ประสาทที่เรียกว่าวิญญานไม่มีจิต มันเป็นแค่ประสาทรับรู้เฉย ๆ คือรู้ว่าจะต้องหาอาหารยังงี้ แล้วก็รับรู้ไนแสงสว่างได้

มีประสาทสัมผัสแต่จิตใจไม่มี ในเมื่อต้นไม้ไม่มีจิตใจเราก็นึกอยู่ว่าการตัดต้นไม้คือการตัดหญ้าต้นไม้เป็นบาป แต่คนสมัยโบราณเขาคิดมากเขาคิดว่า มันมีชีวิตอยู่ ภูตคาม คือสิ่งที่มีชีวิต แผ่นดินก็มีชีวิตเหมือนกัน เขายก ว่าต้นไม้มีชีวิต แผ่นดินมีชีวิต ดังนั้นเวลาที่พระพุทธเจ้าท่านบัญญัติศีลเกี่ยวกับพวกนี้ท่านบัญญัติเพื่อเอาใจคนในยุคหนึ่งว่าถ้าภิกษุขุดแผ่นดิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ภิกษุพรากของเขียวที่อยู่กับที่ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เพราะเวลานักบวชศาสนาอื่นลัทธิอื่นเขาเชื่ออย่างนั้น ถ้าเราไปขุดเขากการเผยแผร์ศาสนาจะลำบาก ท่านก็เลยบัญญัติเพื่อเอาใจเขาเอาใจชาวโลก เพื่อให้เข้ากับลัทธิความเชื่อของเขาโดยการไม่ให้ภิกษุขุดแผ่นดิน เพื่อเขาจะได้ไม่ตำหนิโทษ แล้วก็ไม่ให้ภิกษุพรากของเขียว เพื่อไม่ให้เขาตำหนิ ถ้าเขาตำหนิโดยไม่รู้แล้วบังเอิญเป็นพระดีเจ้านั้นก็ช่วยไป เลยกัน เอาไว้สำหรับพวกเขาด้วยกับคนนอกศาสนาด้วย ต้นไม้มีเพียงประสาทรับความรู้สึกเท่านั้นเขาเรียกว่าวิญญาณในภาษาบาลีไม่ใช่จิตใจ

ถาม : แล้วอย่างศาสนาอื่นล่ะครับ คนที่นับถือศาสนาอื่น ?
ตอบ : จะนับถือศาสนาไหนก็ตามนรกเดียวกันสวรรค์เดียวกัน ถึงเวลาก็ขึ้นสวรรค์ลงนรกในสถานที่เหมือน ๆ กัน เพียงแต่ว่าอุปทานความยึดมั่นถือมั่นในแต่ละศาสนาในแต่ละระเบียบประเพณีของเขาไม่เหมือนกันก็เลยทำให้เขาเห็นนรกสวรรค์ต่างกันไป แต่มันมีความเหมือนอยู่อย่างหนึ่งก็คือ นรกเป็นสถานที่ลงโทษ ขณะเดียวกันสวรรค์เป็นสถานที่เสวยความดีที่ตัวเองทำมา ถ้าเทวดาฝรั่งไปแต่งตัวเหมือนลิเกทุ่งขงาแหลมเบียดฝรั่งมันไม่รู้จักหрок ฝรั่งมันนึกว่าละครหลงโรงมาจากไหนก็ไม่รู้ แต่ทว่าไปชุดขาวรุ่มร่าม ๆ มีวงแสงบนหัวมีปีก

เล็ก ๆ ชะหน่อยละก็รู้ว่าอันนี้คือเทวดา เทวดาเขาเลยต้องแสดงให้เห็นในลักษณะนั้น ถ้าแสดงลักษณะอื่นเขาจะไม่รู้ มันเป็นความยึดมั่นตามประเพณี ตามความเชื่อถือของเขา เขาต้องทำอย่างนั้น

ถาม : เป็นที่มา... ?
ตอบ : ส่วนของเราถ้าไปทำอย่างนี้เรารู้แล้วใช้มัยเทวดาฝรั่ง ขึ้นข้างบนแล้วมันไม่มีเชื้อชาติหрокมันเป็นเทวดาเหมือน ๆ กัน บอกเขาว่าขอรู้อเห็นตามความเป็นจริงเขาก็จะแสดงเต็มบุญเต็มบารมีให้เรารู้ หลวงพ่อท่านบอกเคยขึ้นไปเจอพระเยซูใส่ชุดแบบฝรั่งรุ่มร่าม ๆ ที่มันใช้ผ้าขาวพันตัวมา หลวงพ่อก็บอก เฮ้ย ! ข้างบนนี้ไม่มีนะไวยฝรั่งพระเยซูท่านบอกถ้าผมไม่ทำแบบนี้ท่านก็ไม่รู้จักผมนะซิครับ

ถาม : แล้วคนที่นับถือศาสนาอื่น โอกาสที่จะทำบุญต้องก็น้อยกว่า ?

ตอบ : น้อยกว่า แต่ว่ามันก็ไม่ใช่ว่าจะไม่มีเลยก็ไม่ใช่อ่างศาสนาพราหมณ์เขาได้ถึงสมบัติ ๘ เพราะฉะนั้น ท่าน คีล ภาวนาของเขา โดยเฉพาะภาวนาถือว่าเลิศมาก เพียงแต่เขาขาดปัญญาในจุดสุดท้ายคือไม่รู้จักนิพพาน ไม่เห็นอริยสัจเลยไม่รู้จักพระนิพพาน มันเหมือนกับว่าถ้าเป็นสิ่งประกอบสักอย่างหนึ่ง เขาเป็นอันว่าของสูงที่สุดคือมงกุฎแล้วกัน พระพุทธเจ้าท่านหาเพชรยอดมงกุฎได้ในขณะที่ศาสนาอื่นเขาหาไม่เจอเมื่อเขาเพชรยอดมงกุฎประดับลงไปความสวยงามสมบูรณ์พร้อมทุกอย่างก็เกิดขึ้น แต่ตราบดีที่ยังไม่มีเพชรยอดมงกุฎคือ อริยสัจ ๔ ที่ท่านตรัสรู้มันก็ไม่สามารภที่จะสมบูรณ์แบบได้ อย่างถูกศาสนาอื่น ในสังคกนิบาต อังคุตรนิกายพระพุทธเจ้าตรัสถึงศาสนานอกศาสนาคนหนึ่งชื่ออารกะ

อาหารศาสนาสอนลูกศิษย์เกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตท่านบอกว่าชีวิตเหมือนกับต๋อมน้ำคือ เหมือนฟองน้ำผุดขึ้นมาแล้วก็แตก เหมือนรอยไม้ที่ขีดลงในน้ำ ปรากฏวูบเดียวก็หายเลย เหมือนลำธารที่ไหลลงมาจากภูเขา พรวดมาแล้วก็ผ่านไปเลย เหมือนชิ้นเนื้อนาไฟคือ ไหม้หมดแน่ๆ ในระยะเวลาอันไม่นาน เหมือนโคที่เขานำไปฆ่าตายแห่งๆ หมดทางเลี้ยง นั่นศาสนาอกศาสนาสอนศิษย์ขนาดนั้น เพราะฉะนั้นดูถูกเขาไม่ได้ ศาสดาเจ้าลัทธิต่างๆ สมัยนั้นที่มีชื่อเสียงเยอะต่อเยอะด้วยกัน เพียงแต่ว่าพองถึงขั้นสุดท้ายแล้วก็ไปหลงติดในสภา ยศ สวรรเสริญ สุข หลงในความยึดถือ เชื่อถือ ของคนอื่นเขา เลยคิดว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ไปทั้งๆ ที่ไม่ใช่ของจริง สมัยนั้นที่เขาเรียกคณาจารย์ทั้ง ๖ มี ศัญชัยเวฬุบุตร ที่เป็นอาจารย์ของพระโมคคัลลาน์พระสารีบุตรมาก่อน ปกฏก็จะจ่ายนะ อธิตะเกสะกำพล มักขลิโคสาละ นิครนถนาฏบุตร เหล่านี้จะมีชื่อเสียงมหาศาลมากเป็นที่นับถือของคนเป็นหมื่นเป็นแสนเลย เพียงแต่ว่าลัทธิที่เขาสอนมันเข้าไม่ถึงจริงเท่านั้นเอง นักคิดมันเยอะ

ถาม : แล้วเพราะอะไร ทำไมเขาถึงไม่ลักษณะที่ว่าทำไมคนเกิดมาเขาถึงไม่นับถือศาสนาเดียวกัน ?

ตอบ : มันแล้วแต่สิ่งแวดล้อมและการยึดถือของครอบครัวตัวเอง ครอบครัวตัวเองเชื่อถืออย่างไรก็ทำตามนั้นมา แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะเป็นอย่างนั้น ตรงนี้มีทั้งคริสต์มีทั้งอิสลามมาก็ไม่ได้หมายความว่าเกิดเป็นคริสต์แล้วต้องถือคริสต์ เกิดเป็นอิสลามต้องถืออิสลาม ถ้าเขาเคยบำเพ็ญบารมีมาในระดับหนึ่งเขาจะรู้ว่าสิ่งที่เขาทำมันยังไม่ตรงกับใจของตนเองเลย มันเหมือนกับคนหาอาหารกินนะ ได้

อาหารที่รสชาติไม่ถูกใจตัวเองก็หาไปเรื่อยจนกระทั่งมาเจอศาสนาพุทธก็เข้าใช้เลย อาหารรสนี้ที่เราต้องการเขาก็มาเรื่อยเป็นอย่างนี้ ที่มันนับถือแตกต่างกันไปเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อมและระเบียบประเพณีที่ยึดถือกันมาในครอบครัวของตน ขณะเดียวกันฝรั่งน่าจะยึดถือว่ามั่นถือคริสต์นะ ตอนนี้อิสลามในอเมริกามีมากพอๆ กับคริสต์เลย

ส่วนใหญ่แล้วตรงจุดที่ว่าแต่ละศาสนานรกสวรรค์ต่างกัน คนมักจะข้องใจตรงจุดนี้ ที่ต่างกันมันต่างกันตรงที่ความเชื่อถือการยึดถือตามแบบของเขา แต่จริงๆ ถ้าเราสังเกตจะมีเนื้อหาเดียวกันก็คือ นรกเป็นสถานที่ลงโทษ สวรรค์เป็นสถานที่ตอบแทนผลของความดีที่เราทำเอาไว้ที่เห็นต่างๆ กันไปมันตามความเชื่อถือของเขา ถ้าไม่เห็นอย่างนั้นเขาก็ไม่เชื่อว่าเป็นนรก ไม่เห็นอย่างนั้นเขาก็ไม่เชื่อว่าเป็นสวรรค์ ก็เลยทำให้เห็นแตกต่างกันคนละทิศคนละทาง แต่จริงๆ แล้วทั้งหมดไม่ว่าจะศาสนาไหน นรกเดียวกันสวรรค์เดียวกัน สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ถ้าคนไม่ทำความดีความชั่ว นรกก็ไม่มี สวรรค์ก็ไม่มี ผลการกระทำที่เรียกว่ากรรมนั้น แผลส่งผลมหาศาลอย่างมาก เมื่อทำชั่วก็มีนรก เปเรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานขึ้นมารองรับ เมื่อทำความดีก็มีมนุษย์ เทวดา พรหม พระนิพพานขึ้นมารองรับ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นเลยถ้าไม่มีกรรมกระทำ

ถาม : ยังไงที่เขาเรียกว่าหมดกรรมครับ ?

ตอบ : อะไรเรียกว่าหมดกรรม ยากเต็มที.. ยกเว้นจุดสุดท้ายก็คือเข้าพระนิพพาน ไม่ได้หมดกรรมหากแต่พ้นกรรม ต้องใช้คำว่าพ้นกรรม เพราะว่ากรรมเก่าที่ทำไว้ยังมีอยู่แต่กำลังบุญนั้นสูงมากส่งผลให้หลุดพ้น

จากวงโคจรนั้นไปเสียได้ วงโคจรตัวนี้เขาเรียกวัฏฏะสงสาร คือการหมุนวนอยู่ สังสารวัฏที่เวียนวนอยู่ทำให้ตาย-เกิดไม่รู้จัก เมื่อกำลังบุญสูงพอติดตัวเองพันไปได้เป็นอันว่าพันกรรมไม่ใช้หมดกรรม พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหมดที่เข้านิพพานไม่มีใครใช้กรรมได้หมด เพียงแต่สร้างกำลังความดีไว้จนกระทั่งสูงสุดสามารถหลุดพ้นออกไปเท่านั้น

ถาม : หลวงพี่เป็นลูกศิษย์ของใคร ?

ตอบ : อาตมาเป็นลูกศิษย์ของพระปิณฑโหลการัชทวาชะ พระปิณฑโหลการัชทวาชะท่านจะถามคนอยู่เสมอว่าใครขังใจให้มาหาเรา ให้มาถามเรา ท่านเป็นแอดะทัตตะ คือเลิศในบรรดาสิงหนาท หมายความว่า เป็นผู้กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าพิสูจน์ เหตุที่ท่านเป็นดังนั้นเพราะว่าชาติหนึ่งท่านเกิดเป็นพญาราชสีห์แล้วมีโอกาสได้รักษาสังขารของพระปัจเจกพระพุทธเจ้า คือท่านดูแลจนพระปัจเจกพุทธเจ้ามรณภาพไปในนิพพาน ท่านเองก็ยังคงตกแต่งสถานที่คาบดอกไม้มาบูชาพระศพอยู่แล้ว ก็รำรามเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์อื่นเข้ามาทำลายศพของพระปัจเจกพระพุทธเจ้าองค์นั้น อยู่ในลักษณะดูแลรักษาป้องกันอย่างดีตลอดมา แล้วมีโอกาสมาเกิดเป็นคนได้ทำความดีได้พบพระพุทธศาสนาได้พบพระพุทธเจ้าจนกระทั่งกลายเป็นพระอรหันต์ วิสัยเก่าเป็นราชสีห์ก็เลยชินกับการประกาศตนเอง ท่านเองก็เลยประกาศตนเองเป็นประจำว่าใครขังใจอะไรให้มาถามเรา เป็นสมัยนี้เ็นอาจารย์เคาะหัวลูกศิษย์แตกแน่เลย แต่พระพุทธเจ้าเป็นอาจารย์ที่ไม่มีกิเลส ในเมื่ออาจารย์ไม่มีกิเลสก็เลยไม่ถือฉลากศิษย์ ลูกศิษย์แบ่งเบาภาระไปได้ทำให้ไรอาจารย์สบายเท่านั้น

ถาม : อยากจะเรียนถาม คือหนูยื่นเออร์เอาไว้เนะคะ ไม่ทราบว่าจะได้หรือเปล่า ?

ตอบ : อ้อ.. อันนี้ถามได้แต่ตอบไม่ได้นะ ทำไมจะรีบออกไปไหนอีหนิราชการเหรอ

ถาม : เบื่อแล้วคะ ทำมาหลายปีแล้วเบื่อคะ

ตอบ : บนพระวิสุทธิเทพดู เรื่องหน้าที่การงานต่างๆ เกี่ยวกับบนให้ไ้ทำงาน บนให้ออกจากงานอะไรนี้ พระวิสุทธิเทพท่านเคยตรัสบอกกับหลวงพ่เอาไว้ว่าถ้าเกี่ยวกับเรื่องงานให้บนฉันได้ แต่มีข้อแม้ว่าเมื่อสำเร็จแล้วการแก่นบนท่านเอาว่าต้องรักษาศีล ๕ หรือศีล ๘ พร้อมเจริญกรรมฐาน ๗ วัน อย่างอื่นไม่เอาเลย เน้นการทำความดีขนาดหนักล้วนๆ

ความจริงเดือนนี้เนะ ถ้าไม่ใช่หลวงพ่อดัดทำซุงท่านทำแบบเอาไว้อาตมาก็มารับสังฆทานไม่ทัน บังเอิญว่าหลวงพ่อดัดทำซุงท่านทำแบบอย่างที่ดีไว้ ก็คือว่าพระวัดทำซุงท่านให้อธิษฐานพรรษาในวันอาสาฬหบูชา แล้วก็ให้บวราณาพรรษาในวันเทโว เข้าก่อนเขา ๑ วัน ออกทีหลัง ๑ วัน มันจะได้ ๔๐ วันถ้วนๆ ส่วนใหญ่มันก็เกิน ๔๐ วันอยู่แล้ว แต่ว่าถ้าหากว่านับตามทางจันทรคติท่านถือว่า ๓ เดือนถ้วนๆ ก็เลยกลายเป็นว่าพอวันอาสาฬหบูชาปุ๊บอาตมากับพระทั้งหมดก็อธิษฐานพรรษาอธิษฐานเสร็จเราก็ขออนุญาตลาต่อมาเลยคือขอสัตตาคหะ ในขณะที่เข้าพรรษาอยู่ถ้ามีเหตุจำเป็นพระพุทธเจ้าท่านอนุญาตให้ไปได้แต่ต้องไม่เกิน ๗ วัน เรียกว่า "สัตตาคหะกรณียะ" เหตุที่ท่านอนุญาตให้ก็คือ พ่ป่วย แม่ป่วย ครูบาอาจารย์ป่วยไปเพื่อรักษาพยาบาลได้ วัดพึงไปหาทัพพะสัมภาระมาซ่อมวัดได้ เพื่อนสหธรรมิกที่อยู่ต่างวัดไกลๆ จะสึก ไปเพื่อ

กระโถนข้างธรรมมาสน์

ห้ามปรามได้ ได้รับกนิมนต์เพื่อเจริญศรัทธาไปได้ ถ้าไม่ใช่ว่าตามแบบ
 วัดท่าซุงมาอธิษฐานพรพรษาในวันเข้าพรรษา เป็นอันว่าอาดมามาได้
 ทันทพวกเราก็ดูชะงัดคอยาว ตั้งแต่มาหนึ่งตรงนี้เขาถามเป็นลึบๆ ครั้งแล้ว
 ว่าเข้าพรรษามาได้ยังไง เลยกบอกให้เข้าใจไว้แล้วก็จำไปบอกต่อด้วย
 ชี้เกี่ยจอธิบายบ่่อยๆ อาตมาจะบอกเคล็ดลับให้อย่างหนึ่งนะ ถ้าอยากจะ
 ถามปัญหาทางโลกถามหมอเอ ถ้าอยากจะถามหวยไปถามหมอเพชร
 (หัวเราะ) ๒ คนนี้เขาถนัดกันคนละอย่าง ถ้าไปบวชอยู่ที่วัดเดียวกัน
 เมื่อไหร่ละก็อาดมาจะสบายใจมาก ไม่ต้องเหนื่อ ถามปัญหาทางโลก
 ถามชมราวาสท่านตอบได้มากกว่า ของพระข้อจำกัดมันเยอะ โดยเฉพาะ
 ว่าหลายอย่างที่เราเป็นพระเราจำเป็นต้องยอมรับกฎของกรรม บางทีรู้
 ก็พูดไม่ได้อกจะแตกตายเหมือนกัน แต่ขณะเดียวกันว่าชมราวาสของเขา
 ข้อจำกัดจะน้อยกว่า แต่มันก็มีเยอะต่อเยอะที่วากฎของกรรมเขา
 แรงจริงๆ เล่นเอาหมอดูปรงคำพูดแทบแยกว่าจะได้คำพูดในลักษณะ
 ที่เรียกว่าเป็นที่พอใจของคนฟังด้วย ขณะเดียวกันก็ไม่เกินกฎของกรรม
 ด้วย ปางตายเหมือนกัน ถึงถามชมราวาสได้มากกว่าก็เถอะบางอย่างก็
 บอกไม่ได้เหมือนกัน ปัญหาทางโลกถามหมอเอ ถามหวยถามหมอเพชร
 เจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอด้านะ (หัวเราะ) หมดเรื่องไปเลย

ภิกษุใด กำจัดความโกรธที่บังเกิดขึ้นแล้ว
 ดุจดมอญ กำจัดพิษงู ที่ขานไปด้อยโอสถ
 ผู้ที่ไม่โกรธตอบต่อผู้ที่โกรธจน
 ชื่อว่าอ่อมชนะ สงครามซึ่งชนะได้แสนยาก
 และชื่อว่าประพฤติ เพื่อประโยชน์ตนและผู้อื่น

(องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงตรัสคาถาแก่ภิกษุทั้งหลาย
 ขณะประทับจำพรรษา ณ. เมืองอาฬวี)